

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Obnova venkova – případová studie obce Běleč nad
Orlicí**

Bc. Kristýna Mervartová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kristýna Mervartová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Obnova venkova – případová studie obce Běleč nad Orlicí

Název anglicky

Rural renewal – a case study of the village Běleč nad Orlicí

Cíle práce

Hlavním cílem práce bude analýza rozvojových možností vybrané venkovské obce. K dosažení tohoto cíle budou stanoveny tzv. dílčí cíle práce.

První dílčí cíl práce bude seznámení s odbornou literaturou, která vytyčuje teoretický rámec práce, jako například: literatura zabývající se problematikou venkova a obcí, rozvojem bydlení a cestovním ruchem se zaměřením na cykloturistiku.

Druhým dílčím cílem bude zaměření na samotnou obec. Její charakteristiku, postupný vývoj se zaměřením na organizační, demografickou a ekonomickou strukturu. Bude zhodnocen socio-ekonomický vývoj obce. Třetí dílčí cíl bude empirický výzkum, kterým budou zmapovány postoje obyvatel k možnostem rozvoje obce.

Metodika

1. Teoretická část bude zaměřena na studium odborné literatury, ze které bude zpracován literární rámec tématu mé diplomové práce. V empirické části bude použit kvantitativní výzkum, který bude zkoumat spokojenost obyvatel a jejich názor na budoucí optimální směr rozvoje obce se zaměřením na tři hlavní rozvojové aspekty: rozvoj bydlení, rozvoj vybavenosti a rozvoj cykloturistiky. Na základě hypotéz bude vytvořen dotazník, následně bude proveden sběr dat a závěrečná analýza.

2. Harmonogram práce:

Březen 2015 – specifikace metodiky a literatury, stručný obsah teoretické části práce

Srpen – Říjen 2016 – zpracování teoretické části DP (úvod, popis metodiky, literární rešerše), harmonogram terénního šetření,

Listopad – Prosinec 2016 – vlastní terénní šetření

Prosinec – Leden 2016 – zpracování a odevzdání empirické části v první verzi

Březen 2017 – odevzdání kompletní DP se zpracovanými připomínkami

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

venkov, obec, rozvoj, bydlení, vybavenost, cykloturistika

Doporučené zdroje informací

1. BERAN, Václav a Petr DLASK. Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí. Praha: Academia, 2005, 323 s. ISBN 80-200-1201-X.
2. HASPROVÁ, Olga, Helena JÁČOVÁ a Jaroslava SYROVÁTKOVÁ. Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů: studie 5. V Liberci: Technická univerzita, 2009, 153 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7372-555-6.
3. KLUFVÁ, Renata. Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 275 s. ISBN 978-80-7478-733-1.
4. SLEPIČKA, Alois. Přeměny venkova: (venkov našeho věku). Praha: Svoboda, 1989, 387 s. ISBN 80-205-0019-7.
5. TOTH, Petr. Ekonomické aktivity obcí a měst. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 127 s. ISBN 978-80-7380-491-6.
6. Velký sociologický slovník. Praha: Univerzita Karlova – vydavatelství Karolinum, 1996, 1627 s. ISBN 80-7184-311-3.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Konzultant

ing. Maříková

Elektronicky schváleno dne 23. 2. 2017

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 2. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Obnova venkova – případová studie obce Běleč nad Orlicí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Hradci Králové dne 10.3.2017

_____ Bc. Kristýna Mervartová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. PhDr. Ing. Věře Majerové, CSc. za vedení této diplomové práce a paní Ing. Pavlíně Maříkové za aktivní spolupráci, ochotu a poskytnutí cenných rad a připomínek. Dále mé poděkování patří starostovi obce Ing. Pavlovi Hemelíkovi, který mi byl nápomocen po celou dobu výzkumu a rovněž děkuji obyvatelům obce Běleč nad Orlicí, kteří se do výzkumu dobrovolně zapojili.

Obnova venkova – případová studie obce Běleč nad Orlicí

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá obcí Běleč nad Orlicí, která leží v blízkosti krajského města Hradec Králové v Královehradeckém kraji. Cílem práce je zjistit, zda jsou občané spokojeni s životem v obci, a také zanalyzovat rozvojové možnosti vybrané obce. Práce se skládá ze tří částí. První z nich je seznámení s odbornou literaturou, která vytyčuje teoretický rámec práce a zabývá se problematikou venkova a obcí, rozvojem bydlení a cestovním ruchem se zaměřením na cykloturistiku. Druhá dílčí část práce se zaměřuje na konkrétní obec a její charakteristiku, postupný historický vývoj se zaměřením na organizační, demografickou a ekonomickou strukturu. Poslední část se zaměřuje na empirický výzkum, který byl v obci proveden. Úvod empirického výzkumu tvoří výzkumný plán, v rámci něhož byla zvolena konkrétní výzkumná metoda. Pro tento výzkum byla zvolena kvantitativní metoda formou dotazníkového šetření. Následně byl realizován sběr dat od respondentů. Na základě analýzy získaných dat bylo provedeno vyhodnocení hypotéz, které byly na počátku výzkumu stanoveny. V samotném závěru práce jsou pak uvedeny konkrétní možnosti řešení zjištěných problémů či nedostatků a nastíněna cesta, kterou by se mohlo vedení obce vydat při rozhodování o dalším rozvoji obce Běleč nad Orlicí.

Klíčová slova: venkov, obec, rozvoj, bydlení, vybavenost, cykloturistika

Rural renewal - a case study of the village Běleč nad Orlicí

Summary

This diploma thesis deals with the municipality of Běleč nad Orlicí which is located near the regional capital Hradec Králové in the Hradec Králové Region. The aim of the thesis is to find out whether the inhabitants are content with the life in the municipality and to analyse the development options of the selected municipality. The thesis consists of three parts. First is the introduction of the specialised literature which marks out the theoretical frame for the thesis and deals with the issues of rural areas and villages, with the housing development and tourism, especially cycling tourism. The second part concentrates on the particular municipality and its characteristics, and on its gradual historic development with special attention to its organisational, demographic and economic structure. The last part focuses on the empirical research which was made in the municipality. The introduction of the empirical research consists of the plan of my research within which a specific research method was chosen. For this research it was the quantitative method in the form of a survey questionnaire. Subsequently, the data was collected from the respondents. The hypotheses set at the beginning of the research were evaluated based on the analysis of acquired data. The conclusion of the thesis suggests possible solutions of problems and deficiencies which were discovered and proposes the way which the management of the village can take, when deciding on further development of the municipality of Běleč nad Orlicí.

Key Words: rural area, village, development, housing, amenities, biking tourism

Obsah

1 ÚVOD	13
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	16
3.1 Základní charakteristika venkova	16
3.1.1 Vývoj venkova	22
3.1.2 Rozvoj a obnova venkova	26
3.2 Obec	30
3.3 Možnosti financování rozvoje venkova	33
3.4 Rozvojové možnosti	36
3.4.1 Rozvoj bydlení	36
3.4.2 Rozvoj vybavenosti v obcích	37
3.4.3 Rozvojové možnosti cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku ..	38
4 VYBRANÁ OBEC A REGION	39
4.1 Rozvojové možnosti v kontextu regionu	39
4.1.1 Vývoj bydlení v Královeshradeckém kraji	40
4.1.2 Vybavenost obcí v Královeshradeckém kraji	42
4.1.3 Cykloturistika v Královeshradeckém kraji	44
4.2 Charakteristika obce Běleč nad Orlicí	45
4.2.1 Z historie obce	46
4.2.2 Obyvatelé	48
4.2.3 Vybavenost obce	49
4.2.4 Doprava	50
4.2.5 Přírodní a kulturní památky	51
4.2.6 Možnosti budoucího vývoje obce Běleč nad Orlicí	52
4.2.7 MAS nad Orlicí	55
5 EMPIRICKÁ ČÁST	59
5.1 Metodika výzkumného šetření	59
5.2 Realizační fáze výzkumu v obci Běleč nad Orlicí	61
5.3 Popis zkoumaného vzorku respondentů	61

5.4	Hodnocení spokojenosti obyvatel a jejich názor na budoucí rozvoj obce	63
5.5	Analýza hypotéz.....	70
5.6	Zhodnocení výsledků výzkumu a doporučení.....	73
6	ZÁVĚR	77
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	79
8	PŘÍLOHY	83

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Typografie venkova.....	19
Obrázek č. 2 Operační programy včetně rozdělení finanční prostředků na programovací období 2014 až 2020.....	35
Obrázek č. 3 Labská cyklostezka na území Hradecka.....	45
Obrázek č. 4 Vymezení obce Běleč nad Orlicí.....	46
Obrázek č. 5 Budova Evangelické školy minulost/současnost.....	47

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Odlišnosti sídel městského a venkovského typu.....	26
Tabulka č. 2 Nástroje rozvoje venkova	28
Tabulka č. 3 Členění území České republiky	33
Tabulka č. 4 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru Královéhradeckého kraje se zaměřením na správní obvod Hradec Králové v roce 2000 až 2008 (informace v tabulce jsou uvedené v %)	42
Tabulka č. 5 Základní občanská vybavenost obcí venkovského prostoru Královéhradeckého kraje se zaměřením na správní obvod Hradec Králové v roce 2000 až 2007 (informace v tabulce jsou uvedené v %)	43
Tabulka č. 6 Podrobnější vývoj počtu dokončených bytů v obci Běleč nad Orlicí v období 2011 až 2014.....	53
Tabulka č. 7 Jaký je Váš věk?.....	61
Tabulka č. 8 Jaké je Vaše postavení?	62
Tabulka č. 9 Počet členů žijících ve Vaší domácnosti?	62
Tabulka č. 10 Kolik let v obci bydlíte?.....	63

Seznam grafů

Graf č. 1 Bytová výstavba v Královéhradeckém kraji v letech 1996 až 2015.....	40
Graf č. 2 Vývoj počtu obyvatel v obci.....	49
Graf č. 3 Počet dokončených bytů v obci Běleč nad Orlicí od roku 1979.....	53
Graf č. 4 Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu?.....	64
Graf č. 5 Jste spokojen/a s rozvojem obce za posledních 5 let?.....	65
Graf č. 6 Jste spokojen/a s tím jak je Vaše obec vybavena?.....	66
Graf č. 7 Když byste si mohl/a vybrat, kterou z těchto uvedených možností obecní vybavenosti byste do obce uvítal/a?.....	67
Graf č. 8 Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce?.....	68
Graf č. 9 Jezdíte na jízdním kole?.....	69

1 ÚVOD

Venkov je nejen místem, kde lidé tráví volný čas, ale i místem, kde část lidí opravdu žije a bydlí. Z tohoto pohledu je důležité zabývat se venkovem i malými venkovskými obcemi, které v rámci České republiky zaujímají velký podíl na celkovém území. Je zřejmé, že obyvatele malých venkovských obcí přímo ovlivňuje život v obci, kde žijí. Ať už se jedná o sousedy, vybavenost, nebo polohu obce, toto vše ovlivňuje to, jak kvalitní život občané v obci mají a jak jsou s bydlením v dané obci spokojeni.

Tato případová studie se zaměřuje na venkovskou obec s názvem Běleč nad Orlicí, která leží v blízkosti krajského města Hradec Králové. Přesněji řečeno na to, jak jsou samotní obyvatelé v obci spokojeni a jaké by preferovali rozvojové možnosti obce do budoucna, kdyby si mohli vybrat dle svého uvážení, aby byl jejich život v této obci ještě kvalitnější.

Výsledky této diplomové práce budou sloužit jako podklad starostovi obce, který podle zjištěných informací může zvážit případné rozvojové aktivity v souladu s prioritami a zájmy obyvatel obce. Případně se může zaměřit na řešení konkrétních problémů v obci, se kterými jsou obyvatelé obce nespokojeni a které budou v rámci této diplomové práce zjištěny.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je najít žádoucí optimální směr rozvoje pro venkovskou obec Běleč nad Orlicí se zaměřením na hlavní tři rozvojové aspekty, a to: rozvoj vybavenosti obce, rozvoj bydlení a rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku v dané lokalitě. Dále bych chtěla zjistit, jak jsou občané v dané obci spokojeni, případně kterým směrem by chtěli rozvoj obce směřovat. Na základě získaných informací od místních obyvatel navrhnout úpravy, nebo změny v dané obci. Získané názory a postoje občanů k optimálnímu rozvoji obce, budou předány místnímu starostovi, v jehož pravomoci je budoucí směr rozvoje obce výrazně ovlivnit.

Aby mohl být hlavní cíl práce naplněn, je potřeba stanovit dílčí cíle.

Dílčí cíl 1: Seznámení s odbornou literaturou zabývající se problematikou venkova a obcí, rozvojem bydlení a cestovním ruchem se zaměřením na cykloturistiku v rámci literární rešerše. Tento cíl bude naplněn studiem odborné literatury, analýzou statistických dokumentů a informací o obci a jejím blízkém okolí.

Dílčí cíl 2: Charakteristika okolí a vybavenosti obce. Seznámení s územním plánem obce.

Dílčí cíl 3: Vyhodnocení dotazníků – zjištění jakým směrem by se měla obec rozvíjet, aby byli obyvatelé v obci spokojeni. Tento dílčí cíl bude naplněn přípravou výzkumu, realizací výzkumu a vyhodnocením dotazníkového šetření.

2.2 Metodika

Tato práce bude rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. Teoretická část práce je založena na studiu odborné literatury vymezující a popisující základní pojmy, které se vztahují ke zkoumané problematice. Mezi tyto pojmy patří především vymezení venkova a jeho typy, vývoj, rozvoj a obnova venkova, vysvětlení pojmu obec, rozvoj regionů, možnosti financování rozvoje venkova. V dalším kroku se tato práce zabývá rozvojovými možnostmi v Královehradeckém kraji se zaměřením na rozvoj bydlení,

vybavenost a turistický ruch se zaměřením na cykloturistiku. Některé pojmy jsou dále zkoumány a rozpracovány ve výzkumné části práce.

V praktické části práce bude použit kvantitativní výzkumný přístup s využitím techniky dotazníkového šetření. Pro samotný výzkum budou stanoveny evaluační otázky, které jsou založené na hypotézách uvedených v kapitole č. 5.1 Metodika výzkumného šetření a které korespondují s cílem této práce. Dotazníkové šetření se uskuteční v obci Běleč nad Orlicí. Pomocí dotazníku bude zjištěna spokojenost obyvatel a jejich názor na budoucí směr rozvoje dané obce se zaměřením na tři hlavní aspekty: rozvoj vybavenosti, bydlení a rozvoj cykloturistiky. Konkrétní výsledky tohoto výzkumu mohou sloužit jako podklad starostovi obce při rozhodování o budoucím rozvoji obce.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Tato kapitola obsahuje vymezení základních pojmů souvisejících s řešenými tématy, jakými jsou např.: venkov, jeho členění a typologie, rozvoj, vývoj a obnova venkova, vysvětlení pojmu obec a možnostmi financování rozvoje venkova. V obecné rovině se zaměřím na popsání rozvojových možností bydlení, vybavenosti obcí a cykloturistiky.

3.1 Základní charakteristika venkova

Vzhledem k tomu, že cílem diplomové práce je kazuistika venkovské obce, je zásadní definovat pojem venkov. Venkov bychom mohli popsat jako prostor, který je vzdálen od městského prostředí a má menší hustotu zalidnění. *"Neoddělitelnou součástí venkova je volná krajina. Představuje rozhodující část venkovských území, neboť zahrnuje jak převážný podíl zemědělské půdy, tak lesů a vodních ploch."*¹ Přesně vymežit prostor venkova je ovšem velmi složité, především proto, že se můžeme setkat s rozdílnými interpretacemi tohoto prostředí.

Například velký sociologický slovník venkov definuje jako obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatelstva, i jiným způsobem života, většinou spojeným s přírodou, ale také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem.² Z hlediska sociologie je pak standardní venkov charakterizován především jako specifický typ komunity s následujícími základními znaky:

- vyšší míra vzájemné sociální závislosti;
- menší variabilita profesních možností;
- menší sociální diference;
- silnější vazba na tradice;
- silnější determinace přírodního prostředí.

¹ MAJEROVÁ, Věra. Sociologie venkova a zemědělství. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2003, s. 155.

² MAŘÍKOVÁ, H., Linhart, J. Petrušek, M a kol. *Velký sociologický slovník. 2, P-Ž.* Praha: Karolinum, 1996, s. 1380.

Ani venkovská sídla nejsou v terminologii odborné literatury jednoznačně vymezena a chápání tohoto pojmu vždy záleží na konkrétním účelu, pro které je venkov vymezen. Venkov se pak vymezuje z několika hledisek, například:

- ekonomického hlediska jako řídké osídlený prostor, ve kterém je převážná část ekonomiky vázána na zemědělství;
- demografického hlediska jako sídla s malým počtem a hustotou obyvatel na km²;
- urbanistického hlediska jako sídla se specifickým typem zástavby.³

V obecné definici je nutné venkov chápat zejména v jeho komplexnosti a to jako krajinu s vesnicemi, obyvatelstvo, charakteristické činnosti (zemědělství, lesnictví apod.), životní styl, vesnické tradice, atmosféru venkova – blízkost přírody. Je také užitečné vymezit termín venkov proti termínu vesnice. A. Slepíčka⁴ vidí jako vhodnější termín pojem venkov a své tvrzení upevňuje především jazykovým vysvětlením. Vesnice je pojem, který ne všechny jazyky znají a používají, proto je univerzálnějším pojmem právě venkov. Uvádí také, že pojmu vesnice chybí přesnost. Pojem venkov ve světových jazycích jako je angličtina, ruština a francouzština nabírá širšího obsahu než pojetí vesnice.

Vymezení venkova proti městu je jednodušší než u předchozího případu. Město se od venkova liší, má jinou architekturu, jeho obyvatelé mají jiný životní styl a preferují jiný způsob obživy. Často považujeme město za anonymní a venkov za plný vřelých sociálních vazeb. Většina moderních sociologů upozorňuje, že dnešní představy o městech a venkově mohou být zkresleny, neboť moderní venkov nevypadá tak, jako tomu bývalo v minulosti před rokem 1989 a i moderní město stále mění svou podobu. Je tedy zřejmé, že hranice mezi venkovem a městem je tenká a neustále dochází k prolínání, takže vytvořit jasná kritéria je obtížné.⁵

V České republice se venkov liší nejen svým historickým vývojem, ale také rozvojem potenciálním. Rozlišujeme následující tři základní generalizované typy venkova:

³ SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město: lidé, sídla, krajina*. Nakladatelství Svoboda, 1981, s. 23-25.

⁴ SLEPIČKA Alois. *Přeměny venkova*. Praha 1989, s. 9-10.

⁵ MAJEROVÁ, Věra. *Sociologie venkova a zemědělství*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2003, s. 155.

- metropolitní venkov,
- venkov v Čechách a na Vysočině,
- moravský venkov.⁶

S ohledem na skutečnost, že v České republice rozlišujeme různé typy venkova, lze na nich najít zároveň i shodné znaky, s jejich pomocí je možno odlišit venkov od městských urbanizovaných oblastí. Mezi společné znaky venkova, které jsou současně i jeho výhodou, patří sociální prostředí, jež je fenoménem susedství. Mezi další výhody venkova patří nejen odlišný životní styl a standard, stejně jako blízkost přírody a kvalita životního prostředí. Je logické se orientovat na rozvoj venkovské obce, posilování výhod venkovského prostředí a odstranění starých zátěží. Funkce venkova přináší několik dilemat, mezi které patří:

- Zemědělská výroba – první problém vesnice je dilema, jaké zaměstnání je pro obyvatele venkova vhodné, pokud nepracují v zemědělství či lesnictví.
- Prostor pro rekreaci – druhé dilema řeší otázku, kdo bude na venkově žít a kdo si ho bude jen užívat a zda turistický ruch dokáže pro venkovské obyvatele zajistit práci.
- Prostor pro bydlení – řeší dilema levnějšího bydlení a práce ve městě.
- Prostor pro život – řeší dilema, zda vybavenost venkovních obcí odpovídá funkci venkova.⁷

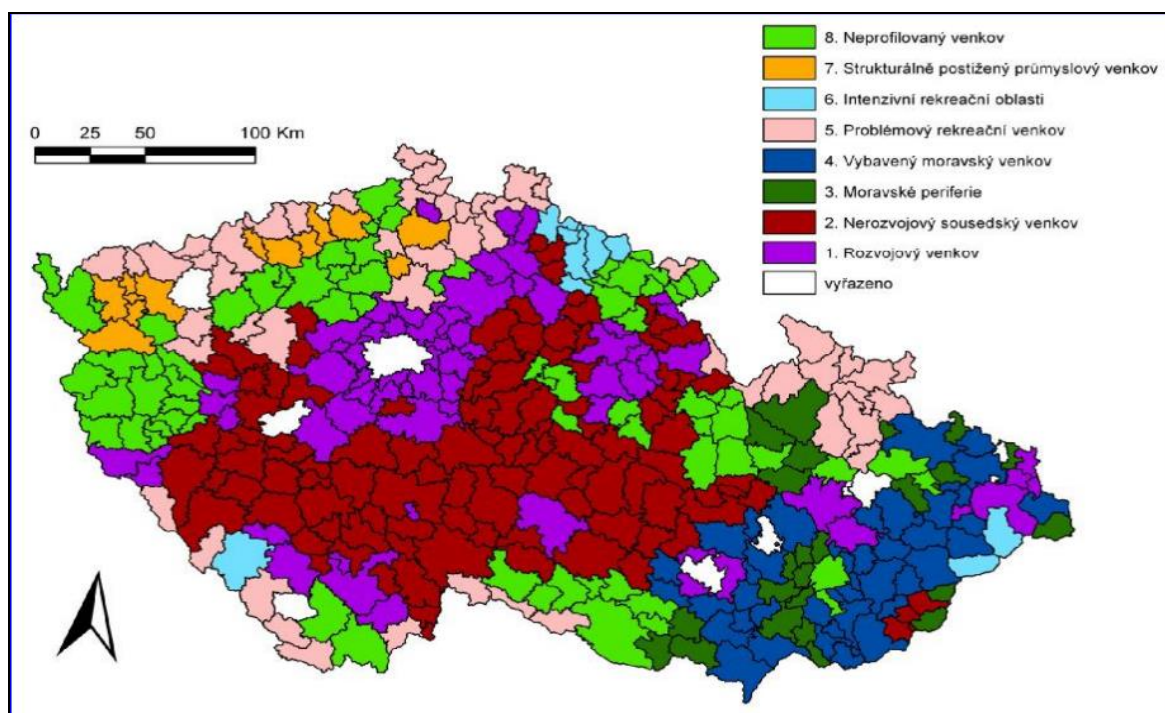
Z provedené analýzy prostorových vzorců jednotlivých charakteristik venkovských obcí vyplynulo, že mezi proměnnými existují odlišné vztahy podle různých území. „*Toto zjištění dokládá oprávněnost tvrzení, že venkovský prostor v Česku není homogenní a lze rozlišit několik základních typů venkova podle potenciálu jeho rozvoje.*“⁸ Následující obrázek tak zachycuje navrhovanou typologii R. Perlína osmi základních rozdělení venkovského prostoru.

⁶ PERLÍN, R. *Rozvojové priority podle typů venkova*, dostupné z <http://geography.cz/wp-content/uploads/2011/02/3-perlin-rozvojove-priority-podle-typu-venkova1.pdf>, s. 4.

⁷ Tamtéž, s. 6.

⁸ PERLÍN, R. *Typologie venkovského prostoru Česka*. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187 dostupné z <http://geography.cz/sbornik/clanky-z-casopisu-geografie-20102-166/>, s. 177.

Obrázek č. 1 Typografie venkova

Zdroj: PERLÍN R: *Rozvojové priority podle typů venkova*, dostupné z <http://geography.cz/wp-content/uploads/2011/02/3-perlin-rozvojove-priority-podle-typu-venkova1.pdf>, s. 3.

1. Rozvojový venkov je shluk území, který se nachází v zázemí těch největších měst a také při rozvojových osách a hlavních dopravních koridorech, které spojují jádrové oblasti. Mimo tuto charakteristiku se také vyznačuje poměrně silným populačním a také hospodářským růstem. Obyvatelé, kteří v něm žijí, vykazují nejvyšší vzdělanost a s tím související nejnižší míry nezaměstnanosti. Také spoje prostřednictvím hromadné dopravy patří v tomto typu venkova mezi ty vybavenější.⁹
2. Nerozvojový sousedský venkov – tento typ vyplňuje převážnou část vnitrozemí Čech a to zejména pak jih země a směrem na východ pak zasahuje až k Českomoravské vrchovině. Zahrnuje tedy většinu hospodářsky slabých území, které leží při hranicích krajů, která je známá jako vnitřní periferie. Tento typ venkova se vymezuje špatnou občanskou vybaveností a ekonomickou

⁹ PERLÍN, R. *Typologie venkovského prostoru Česka*. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187 dostupné z <http://geography.cz/sbornik/clanky-z-casopisu-geografie-20102-166/>, s. 177.

slabostí. Na druhou stranu se však nerozvojový sousedský venkov vyznačuje vysokou mírou tradiční sociální kontroly venkovských komunit a také sousedskou sounáležitostí.¹⁰

3. Moravské periferie – tento typ je specifickým typem, který zasahuje pouze na území Moravy a Slezska a zahrnuje další části vnitřních periférií státu. Tento typ obce dosahuje poměrně velké populační velikosti, bývají vybaveny plynem a také spoují a žije v něm vysoké procento obyvatel narozených v místě nynějšího trvalého bydliště. V této oblasti je druhý nejvyšší turisticko – rekreační potenciál. S ohledem na dobrou občanskou vybavenost Moravské periferie je rozvojový potenciál vysoký a v oblasti lidských zdrojů je potenciál rozvoje spíše nízký. Obdobné je to i u ekologických faktorů rozvoje.¹¹
4. Vybavený moravský venkov – jedná se o také o výhradně moravsko – slezský typ venkova. Stejně jako Moravské periferie vykazuje velkou vybavenost obcí technickou infrastrukturou a veřejnými službami. Tento typ venkova se vyznačuje nejvyšším počtem spojů hromadné dopravy a má jednoznačně nejvyšší podíl obyvatel, kteří žijí v bytech s připojením centrálního rozvodu zemního plynu. Rozvojový potenciál tohoto venkovského prostoru je tak s ohledem na vybavenost obcí a sociokulturními faktory rozvoje velmi příznivý, na druhou stranu je však jeho ekonomická specializace poměrně nejednoznačná.¹²
5. Problémový rekreační venkov představuje shluk území, které se rozprostírá ve velké části českého pohraničí, které bylo postupně osídlováno po druhé světové válce. Tento typ se vyznačuje většími obcemi a nejvyšším podílem trvale obydlených domů a druhým nejvyšším rekreačně-turistickým potenciálem a proto jsou považovány za turisticky atraktivní venkovskou oblast s vysokým

¹⁰ PERLÍN, R. *Typologie venkovského prostoru Česka*. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187 dostupné z <http://geography.cz/sbornik/clanky-z-casopisu-geografie-20102-166/>, s. 178.

¹¹ Tamtéž, s. 179.

¹² Tamtéž, s. 180.

zastoupením objektů druhého bydlení a zároveň také představuje problémovou oblast z hlediska ekonomického i společenského.¹³

6. Intenzivní rekreační oblasti – tyto oblasti jsou spojeny především s turistickým ruchem a s nimi spojenými aktivitami tohoto typu. Oproti předchozímu typu, je v této oblasti turistiko - rekreační funkce nejvyšší a na druhou stranu je považován za druhou nejnižší oblast, co se týče podílu trvale obydlených domů. V této oblasti je poměrně nízká míra nezaměstnanosti, avšak obyvatelstvo zde dosahuje druhých nejvyšších hodnot indexu vzdělanosti. V této oblasti se nachází nadprůměrný podíl nových domů, které byly postaveny v 90. letech 20. století a které si v mnoha případech pořizují ti bohatší jako sezónní byt. Rozvojový potenciál této venkovské oblasti lze z hlediska environmentálního, ekonomického a sociálního (kvality lidského kapitálu) zařadit mezi nejvyšší. Jako ve všech oblastech, také zde existuje určité riziko, které v tomto případě vyplývá z dominance jediného hospodářského odvětví a také v aspektech komunitního života a sociálních vztahů.¹⁴
7. Strukturálně postižený průmyslový venkov – jedná se o oblast, která se nachází v severních Čechách a je velmi podobná oblasti problémového rekreačního venkova a to zejména v oblasti vzdělanosti, kdy dosahuje nejnižší úrovně. Mimo to se také tyto dvě oblasti vyznačují vysokou mírou nezaměstnanosti s nejnižšími podíly rodáků a osob starších 65 let a nejnižší voličskou účastí. Zdejší obce jsou dobře vybavené technickou infrastrukturou a dobrými spoji veřejné dopravy. I přes tyto skutečnosti je rozvojový potenciál zde zmiňovaného venkovského prostoru stále nejnižší a to v ekologické, ekonomické i sociální sféře.¹⁵
8. Neprofilovaný venkov – je posledním typem, který vyplňuje z velké části zbylá území, která vykazují víceméně hodnoty všech uvedených typů. Nacházejí se zde převážně nerůstové, populačně malé obce s podprůměrnou občanskou

¹³ Tamtéž, s. 180.

¹⁴ PERLÍN, R. *Typologie venkovského prostoru Česka*. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187 dostupné z <http://geography.cz/sbornik/clanky-z-casopisu-geografie-20102-166/>, s. 180.

¹⁵ Tamtéž, s. 180.

vybaveností. Index vzdělanosti dosahuje druhé nejnižší hodnoty. Tento prostor má ve většině ohledů nevelký rozvojový potenciál. Dalo by se říci, že do značné míry dosud nevyužitý. V každém případě je jeho charakter nejasný a do budoucna nejistý.¹⁶

3.1.1 Vývoj venkova

Vývoj venkova je proces utvářený po delší dobu. Venkov prošel v průběhu staletí mnoha změnami. Od původního zaměření, ve kterém jasně dominovala zemědělská funkce, se postupně venkovská oblast transformovala do mnohem větší různorodosti. Dominantní funkci ztratilo zemědělství již v 19. století v době průmyslové revoluce. Období industrializace vneslo do společnosti mnoho změn a nevyhnulo se ani venkovu. Rostla životní úroveň lidí a počty obyvatel se zvyšovaly, jak ve městech, tak i na venkově. Venkovské prostředí ovšem nemohlo poskytnout práci všem, spousta lidí musela migrovat do měst, kde byla nabídka pracovních míst vyšší. Po období migrace následovalo období stabilizace. Farmáři sice hospodařili na menších pozemcích (cca 10 ha), ale naučili se získávat příjmy také z nezemědělské činnosti a jejich ekonomická základna byla obohacena.¹⁷

V 60. letech se postupně začíná projevovat potřeba vymezit přechod, tvořící se mezi venkovskými a městskými obcemi. „*V roce 1970 se pak objevili kategorie malých měst a aglomerovaných obcí. Zavedení těchto kategorií se pak i přes mnohé nesrovnalosti odráží objektivní integrační procesy v sídelním systému a diferenciaci uvnitř venkovského obyvatelstva.*“¹⁸ V současnosti je venkov považován, za komplexní prostor, který byl vytvořen odlišným, dynamickým procesem imaginace, reprezentace, materializace a kontroverze. V historii se objevila různá pojetí venkova, která se snažila jej přesně vystihnout a to prostřednictvím kvantitativních údajů a vytvořit tak různé aspekty venkovského prostoru a venkovského života. Rok 1989 sebou přinesl velké změny jak politické tak hospodářské a sociální.

¹⁶ Tamtéž, s. 181.

¹⁷ PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru*, s. 4-5.

¹⁸ SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město: lidé, sídla, krajina*. Nakladatelství Svoboda, 1981, s. 240.

Jednalo se o nástup restituce a privatizace, které měnily vlastnickou strukturu zemědělství a celého venkova. Postupně dochází k poklesu počtu obyvatel venkova, kteří jsou zaměstnaní v zemědělství, a změně celé venkovské společnosti. Protože na venkově roste nezaměstnanost, je potřeba, aby její obyvatelé za prací dojížděli do měst, čímž se začíná venkov poměrně rychle modernizovat a poměšťovat. V souvislosti s modernizací venkova lze hovořit o modernizačních paradigmatech, které jsou členěny na čtyři základní paralelní procesy:¹⁹

- Modernizace zemědělství – jednalo se o přechod od „*existujícího existenčního hospodaření až ke komerčnímu hospodaření s následnou mechanizací a industrializací procesů hospodaření, aplikací agrochemikálií, biotechnologií a reorganizací spojenou se specializací zemědělsko-potravinářského sektoru.*“²⁰
- Ekonomická modernizace – jednalo se o diverzifikaci ekonomiky, která panovala na venkově a byla závislá na tradičních odvětvích směrem k ekonomice modernější.
- Infrastrukturní modernizace – jednalo se o elektrifikaci, rozšíření telekomunikační sítě, opravy silničních sítí či rozvoj regionálních letišť atd.
- Sociální modernizace – jednalo se o podporu tradiční lidové kultury, vzdělání, sociální emancipace a dalších odpovědných a informovaných praktik dobré společnosti.²¹

Nejdůležitější změnou po listopadu 1989 byl tedy, stejně jako v celé společnosti, rozpad komunistického režimu, který ukončil éru centrálně plánovaného socialistického hospodářství, ve kterém bylo nejdůležitější především obnovení samosprávy obcí, liberalizace ekonomického a společenského života, návrat k soukromému vlastnictví, postupná transformace zemědělské výroby, změna ve struktuře maloobchodu a služeb nebo rozvoj agroturistiky. V roce 1990 pak došlo k znovuoobnovení samosprávy obcí, a to podle zákona č. 367/1990 Sb. V letech 1990 a 1991 pak vzniklo bezmála 2 000 nových, převážně

¹⁹ SMRŽOVÁ, Milena. *Rozvoj venkova - Chlum u Třeboně*. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008. Vedoucí práce Ing. Jana Krbová Ph.D., s. 16.

²⁰ KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Wolters Kluwer, 2015, s. 14.

²¹ Tamtéž, s. 14

velmi malých, obcí a jejich počet se tak zvýšil na 6 200.²² Další změnu přinesl rok 1992 a to především v oblasti financování obcí, kdy se místo dotačního systému, který aktuálně fungoval, začaly budovat příjmy obcí na základě výnosu daně z příjmu. Výše příjmu tak byla ovlivněna především počtem obyvatel či množstvím podnikatelů v obci. Jak již bylo výše zmíněno, klíčový význam pro vývoj venkova v období po 90. letech měla restituce a privatizace. Restituce představovaly proces, ve kterém bylo zákonem stanoveno povinnost částečně nahradit někdejšími majitelům pozemky, které jim byly zabaveny v období socialistického režimu. Do roku 2000 tak bylo vrácena půda asi 3,5 milionům restituentům a vlastnická struktura zemědělské půdy se tak vrátila do stavu, který panoval před rokem 1949. V roce 1991 pak došlo k transformaci zemědělských služeb a většina zemědělských podniků byla nadále zachována a i v současnosti tak pokračovatele původních JZD stále převažují. Druhou nejrozšířenější formou držby půdy pak byly v polovině 90. let obchodní společnosti, kdy se jednalo o jiný druh transformace bývalých JZD. Česká republika tak byla po roce 1990 mnohem více ovlivněna procesy globalizace, které byly v totalitním období potlačeny. Co se týče venkovského prostoru, lze u nich vývoj po roce 1990 rozdělit do čtyř následujících etap:

1. Etapa trvala od roku 1989 do roku 1995 a došlo v ní k dokončení podstatné části privatizace a restituce a došlo také k zásadní restrukturalizaci agrokomplexu a ke změně forem zemědělských podniků. Podstatně se také snížila intenzita zemědělství a celkový objem produkce, což následně vedlo k šetrnějšímu hospodaření, které spočívalo ve snížení objemu umělých hnojiv.²³

2. Etapa trvala od roku 1996 do roku 2004, kdy zde došlo k ukončení restitucí, jejichž důsledkem byl nárůst rozdílů mezi strukturou vlastníků zemědělské půdy a uživateli této půdy. V této etapě vývoje venkova se také začaly objevovat silné tlaky na zábor zemědělské půdy v zázemí měst, mezi které patří například výstavba obslužných a skladových center a rodinných domů. Silné tlaky na zábor zemědělské půdy se však objevovaly také v dalších lokalitách se speciálními funkcemi, jako byly například dopravní

²² PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/odbor/reforma/perlin.pdf>, s. 11.

²³ KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Wolters Kluwer, 2015, s. 91.

koridory či obchvaty atd. Také nové jevy, které ovlivňují kvalitu krajiny jako je úhor, nárůst rozlohy zastavěných a lesních ploch, se staly součástí této etapy.²⁴

3. Etapa trvala od roku 2004 do roku 2012 a byla ovlivněna především připojením České republiky k Evropské unii. Prostředky z Evropské unie měly dopad na zemědělství a podstatně větší dopad globalizačních procesů, například celoroční zásobování čerstvým ovocem a zeleninou ze zahraničí.²⁵

4. Etapa – započala roku 2012 a trvá v podstatě do současné doby. V únoru 2012 došlo k uvolnění trhu s půdou, která tak je k dispozici i pro zahraniční zájemce.²⁶

V 21. století je venkov chápán jako fyzické prostředí žití lidí, který má blíže k přírodě než fyzický prostor města a také jako sociální prostředí života lidí, které si dokázalo zachovat jisté svébytné kulturní rysy.²⁷ Jinými slovy by se tedy dalo říci, že venkov představuje takové prostředí, do kterého člověk zasáhne mnohem méně, než například do prostředí městského a které se díky těmto zásahům stává přetvořené a umělé. Obyvatelé žijící na venkově se pak řídí svými specifickými normami chování, mluví svým osobitým jazykem a lze u nich pozorovat i další odlišnosti v porovnání s obyvateli města. V následující tabulce jsou shrnuty odlišnosti sídel městského a venkovského typu.

²⁴ Tamtéž, s. 91.

²⁵ Tamtéž, s. 91.

²⁶ Tamtéž, s. 92.

²⁷ HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistka, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2006, s. 38.

Tabulka č. 1 Odlišnosti sídel městského a venkovského typu

Kritérium	Městské sídlo	Venkovské sídlo
Velikost	Větší	<u>Menší</u>
Stáří	Mladší	<u>Starší</u>
Rychlost vývoje	Dynamičtější	<u>Pomalejší</u>
Funkce	převážně zemědělského charakteru	<u>spíše zemědělské a návazné na zemědělství</u>
Homogenita/heterogenita	heterogenita struktury obyvatel, využití ploch, funkcí, stylů žití	<u>větší homogenita struktury obyvatel, využití ploch, funkcí, stylů žití</u>

Zdroj: vlastní zpracování dle SMRŽOVÁ, Milena. *Rozvoj venkova*. Chlum u Třeboně, 2008. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Ing. Jana Krbová Ph.D. s 13.

3.1.2 Rozvoj a obnova venkova

Rozvoj venkova je téma, které se týká celé společnosti. Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, venkov je velmi rozsáhlou oblastí a jeho rozvoj je v zájmu velkého počtu osob a institucí. Je vhodné, aby docházelo ke vzájemné spolupráci, či alespoň k ovlivňování nejrůznějších proudů rozvoje. *"Obecně se možnosti rozvoje venkova odvíjí od vnitřních predispozic a vnějších vlivů a trendů."*²⁸ Jan Binek dělí aktéry, kteří se podílí na rozvoji venkova do několika skupin. Nejelementárnější dělení vychází z hierarchického postavení účastníků. To znamená, že aktéři působí na úrovni lokální, regionální nebo národní. Toto dělení není jediné, ani zcela vyčerpávající. Jan Binek nabízí další možnosti rozdělení. Účastníky rozvoje venkova dělí podle toho, o jaké odvětví rozvoje se zajímají,

²⁸ SVOBODOVÁ, H. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011, s. 85.

nebo jestli se o rozvoj zajímají celkově, či je zajímá jen určitá oblast (např. kulturní, zemědělská,...).²⁹

Důležité je uvědomit si, že pro každé rozhodování a tvorbu rozvojového plánu je potřeba mít aktuální informace, se kterými musíme umět pracovat a využívat je pro své potřeby. Je vhodné vybírat rozvojové možnosti, které nejsou časově příliš náročné a především finančně zatěžující. Ekonomický prvek je při rozvoji venkova nemožné přehlížet. Vždy, když začínáme tvořit jakoukoliv rozvojovou možnost, musíme si položit otázku finanční reálnosti provedení.³⁰ V poslední době se velmi často diskutuje o problémech spojených s degradací kulturních a sociálních aktivit ve venkovském prostoru (degradace se ovšem netýká jen venkovských oblastí, město je tímto úpadkem postiženo také). Tyto problémy se projevují ve většině evropských států, a tak vznikají poměrně propracované programy na obnovu venkova. V České republice se program na podporu obnovy vesnice (POV) inspiroval programem z rakouských a bavorských oblastí.³¹

Za rozvoj je všeobecně považována jakákoli kvalitativní změna. Důležitou a zásadní otázkou je, proč je potřeba venkov rozvíjet. Za prvé je potřeba se rozhodnout, jakou bude zapotřebí preferovat strategii rozvoje. Je potřeba rozlišovat, co jsou skutečně rozvojové projekty, které vedou ke zlepšení stavu, které vedou ke stabilizacím a které k vyrovnání standardu za přijatelnou úroveň. Stejně rozmanité jako aktéři rozvoje venkova, jsou i jeho nástroje. Členění nástrojů je následující:

- makroekonomické nástroje, mezi které patří fiskální politika, monetární politika a protekcionismus;
- mikroekonomické nástroje, mezi které patří relokace pracovních sil a kapitálu;
- ostatní nástroje, mezi které patří administrativní a institucionální nástroje, které se používají spíše výjimečně.³²

²⁹ BINEK, J. a kol. *Synergie v rozvoji venkova: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*, s. 39-40.

³⁰ HOLEČEK, J. a kol. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. Brno: GaREP Publishing, 2009, s. 16-17.

³¹ MAJEROVÁ, Věra. *Sociologie venkova a zemědělství*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2003, s. 189.

³² SVOBODOVÁ, Hana. *Úvod do geografie venkova*. Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity. Dostupné z https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/skripta/geografie-venkova-skripta.pdf, s. 39-40.

Po roce 1989 prošly nástroje rozvoje venkova velmi výraznou obměnou, především z důvodu přípravy vstupu České republiky do Evropské unie. Tento jev lze spojovat s možností čerpat dotace. Proměny nástrojů rozvoje venkova jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka č. 2 Nástroje rozvoje venkova

Oblast	Tradiční	Současný
Rozvoj venkova		Evropské dotace
	Centrální řízení	Obecní samospráva, samosprávné kompetence obcí
	Snaha o rozvoj (v kvantitativním smyslu)	Snaha o udržitelný rozvoj
	Slučování obcí, podniků	Desintegrace obcí, optimalizace podniků
	Utlumování rozdílů	Nárůst rozdílů mezi chudými a bohatými oblastmi - vznik disparit (ale snaha potlačit rozdíly prostřednictvím dotací)

Zdroj: vlastní zpracování dle https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/skripta/geografie-venkova-skripta.pdf, s. 45

Modernější přístupy k rozvoji venkova jsou založené na institucionálních teoriích, které chápou předpoklady rozvoje jako jednu z možností podpory a zároveň zdůrazňují nutnost využití místních podmínek a předpokladů rozvoje, včetně lidského potenciálu, znalostí a schopností využívat inovace. Na lokální úrovni existuje celá řada subjektů, které mohou napomoci rozvoji venkova resp. venkovské obce. Například kulturní a společenský život na venkově podporuje stabilitu komunit a startuje jejich rozvoj. Podle výzkumu

spolkových aktivit na venkově patří mezi nejaktivnější spolky hasiči, dále myslivci či fotbalisté.³³

Obnova venkova započala již ve zmiňovaném roce 1990, kdy na českém venkově došlo k převratným změnám. Obnova venkova se projevila v následujících oblastech:

- Samospráva – znovuzavedení obecní samosprávy pomohlo obnovení demokratické formy vlády. Tato samospráva byla zavedena po čtyřicátých letech. Obnova samosprávy byla podpořena také obrovským, avšak relativně krátkým vzepjetím občanského zájmu.³⁴
- Transformace – obnova úcty k soukromému vlastnictví se projevila v transformaci, ke které došlo v roce 1991.³⁵
- Zemědělská půda – vlastnická struktura zemědělské půdy byla vrácena do stavu před rokem 1949.³⁶
- Životní prostředí – došlo k obnově kvality ochrany přírodního bohatství především z důvodu rychlého a razantního omezení používání tolerovaných leč nepovolených obecních skládek. V krajinách byly vymezeny systémy ekologické stability – biokoridory a biocentra, které jsou jednoznačně chráněny a jejichž ochrana je vyžadována ze strany orgánů státu a „*nově do české legislativy byla zavedena možnost hodnocení vlivu stavby na životní prostředí (Environmental Impact Assessment – EIA), změnila se legislativa na úseku ochrany ovzduší, lesa, krajiny a došlo ke zlepšení celé řady dílčích právních předpisů.*“³⁷
- Komplexní pozemkové úpravy – pro využití zemědělského půdního fondu mají klíčový význam především Komplexní pozemkové úpravy (KPÚ), které mají za cíl nově vymezit hranice vlastnických podílů v zemědělské krajině. KPÚ jsou

³³ SVOBODOVÁ, Hana. *Úvod do geografie venkova*. 2014. Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity. Dostupné z https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/skripta/geografie-venkova-skripta.pdf, s. 34.

³⁴ PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. 1998. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odbor/reforma/perlin.pdf>, s. 11.

³⁵ Tamtéž, s. 11.

³⁶ Tamtéž, s. 12.

³⁷ PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. 1998. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odbor/reforma/perlin.pdf>, s. 13.

nástrojem, který má za cíl provést výrazné změny v organizaci jednotlivých zemědělských pozemků tak, aby se jednotliví vlastníci, kteří mají zájem hospodařit na půdě, měli možnost dostat na svoje pozemky a současně nemuseli používat cesty nebo pozemky jiných majitelů.³⁸

- Veřejná doprava – v oblasti veřejné dopravy, a to především v autobusové, došlo k obnově díky ekonomickému a sociálnímu dopadu.³⁹
- Občanské vybavení – jednoznačně pozitivně došlo k obnově struktury a sítě maloobchodu a služeb.⁴⁰

3.2 Obec

Základem venkovského osídlení, kterým se tato práce zabývá, je pojem obec. V odborné literatuře lze dohledat různé definice, nejdůležitějším je ovšem vymezení zákonem. Podle zákona č. 128/2000 Sb. je obec „základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“⁴¹ Obec se stará o potřeby svých občanů, chrání jejich zájmy. Hlavním cílem je všestranný rozvoj obce. Obec reprezentuje a zastupuje občany na veřejnosti, v právních vztazích vystupuje jednotně a v neposlední řadě nese za své jednání zodpovědnost.⁴² Jak definuje zákon, o správu obce se stará obecní zastupitelstvo. Další orgány, které se podílejí na činnosti obce, jsou rada obce, obecní úřad, starosta a zvláštní orgány obce.

Pokud v obci žije alespoň 3 000 obyvatel, může se stát městem (za předpokladu, že tak stanoví po vyjádření vlády předseda poslanecké sněmovny). Zvláštní postavení mají statutární města, kterými jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most,

³⁸ Tamtéž, s. 13.

³⁹ Tamtéž, s. 13.

⁴⁰ Tamtéž, s. 13.

⁴¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (§1).

⁴² ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004, s. 30.

Teplíce, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.⁴³ Hlavní město Praha má specifické postavení a lze jej rovněž považovat za statutární město. V zákoně je tato odlišnost vnímána, a proto se Praha řídí speciálním zákonem o hlavním městě Praze.⁴⁴

Základnu obce tvoří občané. Občanem obce je ten, kdo splňuje následující podmínky:

- je fyzickou osobou;
- je státním občanem České republiky;
- v obci má nahlášen trvalý pobyt.⁴⁵

Od osmnácti let se práva občanů rozšiřují. Plnoletý občan má právo volit a být volen do zastupitelstva. V případě konání místního referenda má taktéž právo hlasovat (hlasovat v místním referendu může také osoba, která není v obci nahlášena k trvalému pobytu, ale na území obce se nachází nemovitost, kterou vlastní). Občan obce může nahlížet do rozpočtu obce a vyjadřovat se k němu s různými návrhy, připomínkami a stížnostmi. Občan může taktéž navrhnout projednat určitá témata týkající se obce, orgány obce mají povinnost je vyřizovat.⁴⁶ Čestné občanství obce může být uděleno fyzickým osobám, které se významně zasloužily o rozvoj obce. Občan, jemuž bylo uděleno čestné občanství, má právo vyjadřovat se k důležitým otázkám projednávaných na zasedání zastupitelstva obce (v souladu s jednacím řádem zastupitelstva).⁴⁷

Obce a rozvoj regionů

Česká republika netvoří jednotný celek, ale je rozdělena na regiony podle sociálně-ekonomické úrovně. „Region lze zjednodušeně označit jako prostor, který se skládá z obcí (měst a vesnic) a lokalit souvisejících s jednotlivými obcemi. Obec je součástí regionu, představuje samostatný ekonomický subjekt, který vlastní majetek a hospodáří s ním, má

⁴³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (§3 odst.1, §4 odst.1).

⁴⁴ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

⁴⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 16 odst. 1).

⁴⁶ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004, s. 32.

⁴⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 36 odst. 1).

vlastní finanční prostředky a sestavuje svůj vlastní rozpočet.“⁴⁸ Obec je základní administrativní jednotka našeho území, která ovlivňuje strukturu regionu a regionální rozvoj. Zákon č. 128/2000 Sb, o obcích stanovuje, že obec je veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a hospodaří dle vlastního rozpočtu. Dále tento zákon říká že „*obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů*“⁴⁹, tedy chrání veřejné zájmy. V souvislosti s ochranou veřejného zájmu, se obce snaží dosahovat svých cílů, mezi které může patřit například:

- „*uspokojování potřeb veřejnosti a zvyšování její životní úrovně;*
- *zvyšování rozpočtových zdrojů;*
- *zvyšování atraktivnosti obce;*
- *zlepšování demografické struktury;*
- *podpora místního, především malého a středního podnikání;*
- *přilákání nových investic a zvýšení počtu pracovních příležitostí;*
- *zlepšení životního prostředí;*
- *zlepšení sociálních poměrů.*“⁵⁰

Obce a peněžní prostředky

K tomu, aby obec mohla plnit své plány a cíle, potřebuje finanční prostředky. Musí mít mechanismy, k jejich získání. Při financování obce se používají vlastní peněžní zdroje, které tvoří nejmenší část příjmů. Dále se využívají daňové příjmy, které tvoří cca 40-45 % příjmů, nedaňové příjmy, které tvoří cca 10-15 % (obec může ovlivnit příjem pouze z daně z nemovitosti) a v neposlední řadě dotace, které se pohybují přibližně okolo 40 %. Dotace, které mohou obce získat, jsou investičního a neinvestičního charakteru. Dotace se získávají ze státního rozpočtu, od ministerstev, ze státních fondů, z rozpočtů územní úrovně od kraje a dále i ze zahraničí, nejčastěji z fondů Evropské unie.⁵¹

⁴⁸ HASPROVÁ, Olga, a kol. *Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů: studie 5*. Liberec: Technická univerzita, 2009, s. 25-26.

⁴⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 2 odst. 2).

⁵⁰ HASPROVÁ, Olga, a kol. *Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů: studie 5*. Liberec: Technická univerzita, 2009, s. 26.

⁵¹ HASPROVÁ, Olga, a kol. *Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů: studie 5*. Liberec: Technická univerzita, 2009, s. 132.

Hospodaření obce probíhá podle předem schváleného rozpočtu, aby nedocházelo ke ztrátám. Celý proces se nazývá rozpočtové hospodářství.⁵² Majetek, který obec vlastní, musí být využíván v souladu se zájmy občanů. „Musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením, nebo zneužitím.“⁵³ Všechny majetkové transakce jsou pečlivě zaznamenávány v evidenci.

3.3 Možnosti financování rozvoje venkova

Aby členské státy mohly využívat finanční prostředky z Evropské unie pro účely regionální politiky, musely zavést jednotný systém regionálního členění tzv. NUTS. Každý členský stát je tedy členěn do NUTS podle počtu obyvatel. Při využívání Evropských fondů se nejvíce využívá region na úrovni NUTS II. Z tohoto důvodu byly vytvořeny tzv. regiony soudržnosti.

Tabulka č. 3 Členění území České republiky

Úroveň	Administrativní jednotka	Jednotek	Počet obyvatel
NUTS I	Stát	1	3 000 000 - 7 000 000
NUTS II	Regiony soudržnosti	8	800 000 - 3 000 000
NUTS II	Kraje	14	150 000 - 800 000
LAU I	Okresy	76+15 pražských obvodů	
LAU II	Obce	cca 6249	

Zdroj: vlastní zpracování

⁵² MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 2000, s. 10.

⁵³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004, s. 37.

Jádrem pro regionální a strukturální politiku Evropské unie jsou strukturální fondy. Jejich význam je v rámci Evropské unie nezastupitelný. Strukturální fondy se zaměřují na rozvoj regionů, nejvíce na znevýhodněné regiony včetně venkovských oblastí.

Mezi strukturální a investiční fondy, které mají podporovat rozvoj regionů a vést ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy patří:

➤ **Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)**

Největší ze strukturálních fondů, jehož prioritou je modernizace a zlepšování infrastruktury, podpora malých a středních podniků, rozvoj technologií a inovací a ochrana životního prostředí.

➤ **Evropský sociální fond (ESF)**

Zaměřuje se na podporu v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů.

➤ **Fond soudržnosti (CF)**

Tento fond nepatří mezi strukturální fondy. Je srovnatelný s ERDF, avšak nepodporuje vyspělé regiony, pomáhá pouze k vyrovnaní disparit (tedy k získání prostředků je nutno splnit určitá kritéria). Poskytuje finanční prostředky na velké projekty v oblasti životního prostředí a dopravy.

➤ **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)**

Fond spadá do společné zemědělské politiky EU. Finanční prostředky tohoto fondu jsou směřovány do oblasti zemědělství, lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny, zlepšení života ve venkovských oblastech.

➤ **Evropský námořní a rybářský fond (EMFF)**

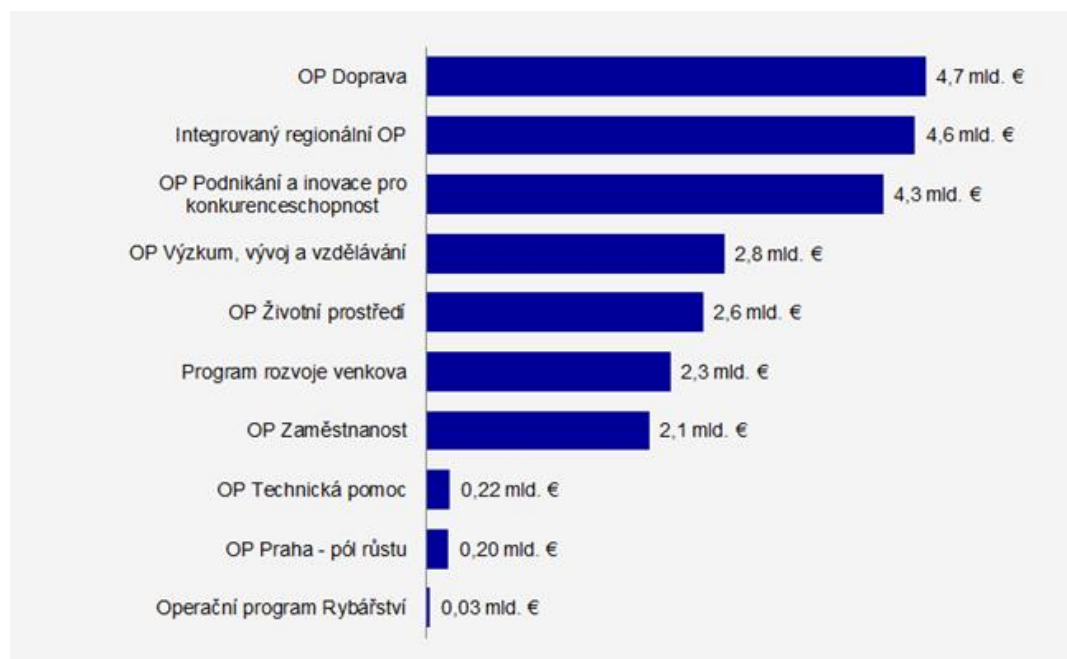
Jedná se o finanční nástroj na podporu společné rybářské politiky EU. Tento fond podporuje aktivity týkající se rybolovu a zlepšování akvakultury.⁵⁴

⁵⁴ *Evropské strukturální a investiční fondy*, dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>.

Strukturální fondy jsou vázány na tzv. programové dokumenty. Realizace strukturální politiky navazuje na princip programování, který je založen na základě rozvojových programů. Jednotlivé programy jsou ukotveny v programových dokumentech a jsou financovány ze strukturálních fondů.

V současné době se nacházíme v programovém období 2014 až 2020, kdy bylo pro Českou republiku vyčleněno přibližně 24 miliard eur. Tyto finanční prostředky z Evropských fondů mají naplňovat strategie Evropské unie 2020, neboli Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začleňování. Aby byly fondy z Evropské unie účelně využívány, je každým členským státem vypracována tzv. Dohoda o partnerství, kde je určeno rozdělení přidělených finančních prostředků pro podporované oblasti. Tuto dohodu schvaluje Evropská komise.

Obrázek č. 2 Operační programy včetně rozdělení finanční prostředků na programovací období 2014 až 2020

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

K operačním programům uvedeným výše patří i programy přeshraniční spolupráce (jedná se celkem o 5 programů) a programy nadnárodní (programy Central Europe a Danube) a meziregionální spolupráce (Espon 2020, Interact III, URBACT III). Více

informací ke strukturálním fondům a operačním programům lze nalézt na webové stránce <http://www.strukturalni-fondy.cz>.

3.4 Rozvojové možnosti

Tato kapitola se s ohledem na cíl práce zaměřuje na rozvoj bydlení, rozvoj vybavenosti a rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku.

3.4.1 Rozvoj bydlení

Bydlení je jednou ze základních potřeb člověka, bez kterých by dále nemohl uspokojovat své životně důležité potřeby a plní celou řadu funkcí ovlivňujících, jak samotného jedince, tak celou společnost. Z tohoto důvodu, musí být oblast bydlení předmětem zájmu nejen místních samospráv, ale i vlády.⁵⁵

V dnešní době je bydlení často spojováno s rozvojem dané lokality. V tomto smyslu chápeme rozvoj jako proces zlepšování, rozšiřování, zvětšování, nebo zdokonalování. K rozvoji dochází při uplatnění technických inovací. Technické schopnosti stoupají s hospodářským rozvojem i s populačním růstem. Inovace mají mnoho negativních aspektů, ale také mají podstatný vliv na akceleraci hospodářského rozvoje regionů a obcí.⁵⁶

Úloha obce v oblasti bydlení

Obce jsou jedny z nejvýznamnějších subjektů na trhu s bydlením. Cílem bytové politiky je zavedení a realizace účinných opatření a nástrojů, které mají řešit problémy obce v oblasti bydlení. Obce péči o problematiku bydlení musí vykonávat nejenom ve vlastním zájmu a k spokojenosti místních obyvatel, ale mají tuto povinnost stanovenou i zákonem 128/200 Sb. o obcích.⁵⁷ Kde je stanoveno, že obec musí uspokojovat potřeby svých občanů a to zejména „*potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů,*

⁵⁵ ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra a kol. *Koncepce bytové politiky pro středně velká a malá města*. Hradec Králové: [Civitas per populi], 2006, s. 7.

⁵⁶ BERAN, Václav a Petr DLASK. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. Praha: Academia, 2005, s. 13.

⁵⁷ *Metodická příručka pro obce v oblasti bydlení*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 1998, s. 10.

potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.“⁵⁸

3.4.2 Rozvoj vybavenosti v obcích

Kromě kvalitního a dostačujícího bydlení potřebují lidé ke své spokojenosti další základní věc ve svém bydlišti a to je kvalitní vybavenost daného města, nebo obce. Vybavenost můžeme dělit na obecní infrastrukturu a občanskou vybavenost. Obecní infrastrukturu dále dělíme na technickou a dopravní vybavenost.

Mezi technickou vybavenost patří:

- kanalizace,
- vodovody,
- plynofikace a s tím spojené přípojky.

Do dopravní vybavenosti řadíme:

- místní komunikace III a IV třídy,
- síť dopravní infrastruktury,
- parkovací místa.

Tato obecní infrastruktura je základem každé obce, bez které by nedocházelo k rozvoji bydlení. Infrastrukturu má ve funkčním rozsahu každé větší město. U obcí a hlavně u venkovských obcí se dají najít takové, které nemají kvalitní kanalizaci, či vodovod.

Dalším zásadním druhem vybavenosti, podle které se občané rozhodují o možnosti bydlení v dané obci, je tzv. občanská vybavenost. Mezi občanskou vybavenost můžeme zařadit například:

- funkční správu obce,
- obecní úřad,
- obchod a poštu
- lékaře a lékárnu,

⁵⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 35 odst. 2).

- školu a školku,
- hasiče,
- hostinec,
- hřbitov,
- sportovní areál a další zařízení.

3.4.3 Rozvojové možnosti cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku

Jedna z možností, která výrazně podpoří rozvoj cestovního ruchu v obci, je cykloturistika, čímž jsou míněny výlety uskutečňované na kole v nejrůznějším venkovním prostředí. Cykloturistika není prováděna za účelem soutěžení, jde o aktivní trávení volného času, kdy je jasně daný cíl cesty. Pro tento druh aktivity je zvolen správný typ vybavení a především vhodný typ kola.⁵⁹ V České republice je tato aktivita populární, cykloturistika se rozvíjí velmi rychle a tomuto trendu se rychle daří přizpůsobit větším městům i obcím. Cyklistickou turistiku začínají brát v úvahu i velké cestovní kanceláře, které cyklistické výlety zahrnují do své nabídky. Vznikají také cestovní kanceláře, které se specializují výhradně na cykloturistiku.⁶⁰

Rozvoj cykloturistického ruchu má na region pozitivní dopady, mezi které můžeme zařadit např. zpřístupnění území kraje návštěvníkům i z ostatních koutů České republiky ale i zahraničním návštěvníkům. S rozvojem cyklostezek rovněž stoupá zájem o dlouhodobější pobyty v daném regionu. Zlepšuje se bezpečnost cyklodopravy, podporuje se zdravý životní styl a aktivní trávení volného času. Tento trend má dopad na rozvoj služeb v regionu, zvýšení zájmu o region, to podporuje vznik podnikatelských aktivit, na které se pojí tvorba pracovních příležitostí v regionu. Zdravý životní styl a aktivní trávení volného času zlepšuje fyzickou kondici a slouží jako prevence proti civilizačním onemocněním. Celkové zvýšení mobility v území má ekonomický přínos pro region.⁶¹

⁵⁹ ONDRÁČEK, Jan; HŘEBÍČKOVÁ, Sylva. *Cykloturistika*. Masarykova univerzita, 2007, s. 2-3.

⁶⁰ *Cykloturistika*. České Budějovice: Vydalo nakladatelství TERRA pro Krajský úřad Jihočeského kraje, 2007, s. 23.

⁶¹ *Nadregionální strategie KHK v oblasti cyklo*. Dostupný z [www: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/regionalni-rozvoj/cyklodoprava/Aktualizace-strategie-NS-KHK-2016.pdf>](http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/regionalni-rozvoj/cyklodoprava/Aktualizace-strategie-NS-KHK-2016.pdf). str. 2.

4 VYBRANÁ OBEC A REGION

Tato kapitola obsahuje informace o Královéhradeckém kraji, ve kterém se nachází zkoumaná obec. Vystihuje rozvoj kraje v oblasti bydlení, rozvoje vybavenosti a rozvojové možnosti cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku v tomto regionu. Následně se kapitola zabývá podrobnějšími informacemi o obci Běleč nad Orlicí, včetně rozvojových možností dané obce.

4.1 Rozvojové možnosti v kontextu regionu

Královéhradecký kraj se nachází v severovýchodní části Čech. Hranice kraje je tvořena třemi dalšími kraji a to Libereckým krajem, Středočeským krajem, Pardubickým krajem a kromě krajů tvoří jeho hranici i státní hranice s Polskem. Rozloha Královéhradeckého kraje je 4 759 km², tato plocha zaujímá 6 % rozlohy celé České republiky. Touto rozlohou se řadí na 9. místo ze všech 14 krajů v České republice. Jedná se o kraj s pátým nejvyšším podílem zemědělské i orné půdy. „K 31. 12. 2015 představovala zemědělská půda 58 % celkové rozlohy kraje, podíl orné půdy činil 40 % a lesy pokrývaly území z 3 %.“⁶² K 30. 9. 2016 měl Královéhradecký kraj celkem 550 936 obyvatel. Za rok 2015 bylo HDP v tomto kraji 208 560 mil. Kč. „Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem.“⁶³ Největší koncentrace cestovního ruchu je v České republice soustředěna do Národního parku Krkonoše. Tento park zasahuje až dvěma třetinami své rozlohy na území Královéhradeckého kraje a právě v těchto místech se nacházejí nejhezčí a nejznámější místa tohoto národního parku. Díky své výhodné poloze, zemědělsko-průmyslovému hospodářství, ale i bohatě rozvinutému cestovnímu ruchem, má tento kraj dobré předpoklady pro budoucí růst v mnoha směrech rozvoje.⁶⁴

⁶² ČSÚ - Charakteristika kraje. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje>.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ ČSÚ - Nejnovější údaje: Královéhradecký kraj. Dostupné z www: <<https://www.czso.cz/csu/xh/1-xh>>. SROV. ČSÚ - Charakteristika kraje. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje>.

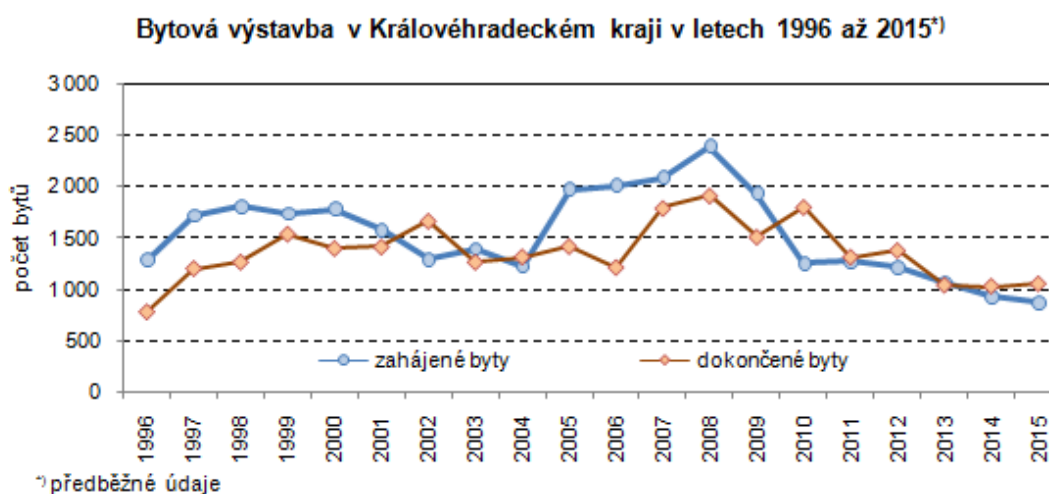
4.1.1 Vývoj bydlení v Královéhradeckém kraji

Pro zjištění vývoje v oblasti bydlení lze využít výsledky sčítání lidu, domů a bytů, které umožňují porovnávat rozsah a strukturu domovního a bytového fondu, ale například i technické vybavení bytu či jeho velikost. Aktuální informace o nové bytové výstavbě se dnes získávají z dat o jednotlivých dokončených budovách a bytech.

Informace o bytové výstavbě v této kapitole byly získány z článku bytová výstavba v Královéhradeckém kraji a jeho okresech v roce 2015 na webových stránkách Českého statistického úřadu.

Za posledních 20 let, byl rok 2015 rokem, kdy byla v kraji zahájena výstavba nejméně bytů od roku 1996. Počet dokončených bytů se zastavil a od roku 2013 stagnuje. Nejnižší počet dokončených bytů byl v roce 1996.

Graf č. 1 Bytová výstavba v Královéhradeckém kraji v letech 1996 až 2015¹⁾

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xh/bytova-vystavba-v-kralovehradeckem-kraji-a-jeho-okresech-v-roce-2015>

V roce 2015 byla na území kraje zahájena výstavba 874 bytů. Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku to bylo o 61 bytů méně tedy o 6,5 %.

Ze statistik tedy vyplývá, že v Královeshradeckém kraji za rok 2015 byla zahájena stavba 874 bytů z toho 534 rodinných domů, 129 bytových domů, 9 domovů pro seniory nebo penziony, 42 nebytových budov.

Největší část z celkového počtu zahájených staveb byla stavba rodinných domů, což je z celkového počtu zahájených staveb 61,1 %.

Nejvíce zahájených bytů z pěti okresů Královeshradeckého kraje bylo v okrese Hradec Králové a to 32,2 %. Následoval Náchod s 21,5 %. Oproti minulému roku zaznamenal pokles okres Hradec Králové, Trutnov a Rychnov nad Kněžnou, naopak v okrese Náchod a Jičín bytová výstavba vzrostla.

Celkově v celé České republice byla v roce 2015 zahájena výstavba 26 378 bytů. Tento počet je o 8,3 % nižší než v roce 2014. Největší nárůst zahájení stavby bytů byl v Hl. městě Praze.

Dalším statistickým ukazatelem v oblasti bydlení jsou tzv. dokončené byty.

V Královeshradeckém kraji bylo v roce 2015 dokončeno 1059 bytů. Tento počet byl o 2,3 % větší než v roce 2014. Stejně jako v zahájených stavbách pro rok 2015 bylo nejvíce dokončených rodinných domů, a to více než 70 % z celkového počtu dokončených bytů. Přesněji bylo dokončeno v roce 2015 - 1059 bytů, z toho 764 rodinných domů, 122 bytových domů a 25 nebytových budov. Dokončeno nebylo žádné zařízení pro seniory ani žádný penzion.

V celé České republice vzrostl počet dokončených bytů oproti roku 2014 o 4,8 % na celkových 25 094 bytů. Nejvíce dokončených bytů za rok 2015 bylo ve Středočeském kraji a naopak nejméně dokončených bytů bylo v kraji Olomouckém. Královeshradecký kraj měl šestý nejnižší podíl mezi kraji.⁶⁵

Informace k rozvoji bytové výstavby v obci Běleč nad Orlicí najdete v kapitole 4.2.6 Možnosti budoucího vývoje obce Běleč nad Orlicí.

⁶⁵ *Bytová výstavba v Královeshradeckém kraji a jeho okresech v roce 2015*, dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xh/bytova-vystavba-v-kralovehradeckem-kraji-a-jeho-okresech-v-roce-2015>.

4.1.2 Vybavenost obcí v Královéhradeckém kraji

Technická a občanská vybavenost je posuzována na základě ukazatelů městské a obecní statistiky (tzv. MOS) spolu s daty z dalších externích zdrojů v oblasti územně plánovací dokumentace. Aktualizace těch dat neprobíhá každoročně, a proto jsou v této práci použita starší data z roku 2000 až 2008. Vývoj občanské a technické vybavenosti je především sledován v obcích ve venkovském prostoru, protože sledovaná zařízení se ve většině případů vyskytují v městském prostoru.⁶⁶

V letech 2000 až 2008 z hlediska technické vybavenosti obcí měla na rozvoj obcí venkovského prostoru Královéhradeckého kraje se zaměřením na správní obvod Hradec Králové pozitivní vliv především plynofikace a budování vodovodního řádu, ale i vyšší podíl obcí se schváleným územním plánem, který je podstatný pro rozvoj venkovského prostoru. Přehledný vývoj za toto období můžete vidět v tabulce níže.⁶⁷

Tabulka č. 4 Technická vybavenost obcí venkovského prostoru Královéhradeckého kraje se zaměřením na správní obvod Hradec Králové v roce 2000 až 2008 (informace v tabulce jsou uvedené v %)

Roky	Podíl obcí připojených na veřejný vodovod		Podíl obcí připojených na kanalizační síť s ČOV		Podíl obcí připojených na rozvod plynu		Podíl obcí s železniční zastávkou		Podíl obcí se schválenou územně plánovací dokumentací	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2008
Královéhradecký kraj	77,3	83,9	14,8	17,9	37,2	56,1	21,4	21,9	21,2	59,4
Správní obvod Hradec Králové	83,8	95,9	10,8	14,9	71,6	94,6	25,7	21,6	13,5	78,4

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů podle ČSÚ

⁶⁶ *Postavení venkova v Královéhradeckém kraji*, Dostupné z <https://www.czso.cz/documents/10180/20565927/52136109.pdf/4174ce36-8dd9-4218-98ff-c9cd21fb984d?version=1.0>, s. 56.

⁶⁷ Tamtéž, s. 58.

Vývoj občanské vybavenosti souvisí s ekonomickou situací v regionu, hustotou zalidnění, počtem obyvatel ve venkovských obcích, ale i věkovou strukturou obyvatel. V tabulce níže můžeme vidět vývoj občanské vybavenosti v Královéhradeckém kraji za období 2000 až 2007.⁶⁸

Tabulka č. 5 Základní občanská vybavenost obcí venkovského prostoru Královéhradeckého kraje se zaměřením na správní obvod Hradec Králové v roce 2000 až 2007 (informace v tabulce jsou uvedené v %)

	Podíl obcí se školou				Podíl obcí s ordinací					
	mateřská		základní		praktického lékaře pro dospělé		praktického lékaře pro děti a dorost		stomatologa	
Roky	2000	2007	2000	2007	2000	2007	2000	2007	200	2007
Královéhradecký kraj	45,7	44,6	35,5	33,7	16,3	16,6	8,2	7,1	13,3	11
Správní obvod Hradec Králové	36,5	35,1	24,3	24,3	12,2	12,2	5,4	4,1	10,8	10,8

	Podíl obcí s knihovnou		Podíl obcí s poštou	
Roky	2000	2007	2000	2007
Královéhradecký kraj	79,8	77	44,1	44,1
Správní obvod Hradec Králové	81,1	78,4	31,1	31,1

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů podle ČSÚ

Z tabulky lze vyčíst, že nejčastějším školským zařízením ve venkovských obcích Královéhradeckého kraje jsou mateřské školy. Z pohledu kultury jsou nejrozšířenějším zařízením občanské vybavenosti veřejné knihovny a v oblasti zdravotní péče jsou

⁶⁸ Tamtéž, s. 57.

nejčastější ordinace praktických lékařů. Méně dostupné jsou pro obyvatele venkovských obcí ordinace lékařů pro děti a dorost.

Podrobnější informace o aktuální technické a občanské vybavenosti venkovské obce Běleč nad Orlicí naleznete v kapitole 4.2.3 vybavenost obce.

4.1.3 Cykloturistika v Královehradeckém kraji

Cykloturistika se v tomto kraji rychle rozvíjí, protože město Hradec Králové se snaží ve svém okolí cykloturistiku podporovat. Podmínky pro cykloturistiku a aktivní cestovní ruch jsou v tomto kraji na dobré úrovni, především z důvodu atraktivity prostředí a služeb, které se zde rozrůstají. S aktivním cestovním ruchem souvisí i změny týkající se stravovacích a ubytovacích zařízení v krajích, které jsou atraktivní a vhodné pro cykloturistiku. Dnes lze najít informace na mnoha webových portálech, zde je možné najít informace, kam na kole vyrazit, a kde se i s kolem ubytovat. Hotely, penziony i ubytování u soukromníků se snaží přizpůsobit klientele, proto není problémem sehnat v Královehradeckém kraji ubytování, často i s kolárnou. Se zvýšeným zájmem turistů roste nejenom počet servisů kol ale i půjčoven, které se stávají moderním trendem např. ve světových metropolích, kde je běžnou záležitostí si kolo půjčit za poplatek na jednom konci města a následně ho vrátit na druhém.

Krajinu Královehradeckého kraje lze rozdělit do šesti cykloturistických oblastí, které jsou pro cyklisty nejatraktivnější: Český ráj, Podkrkonoší, Krkonoše, Kladské pomezí, Orlické hory a Podorlicko a Hradecko. V této práci se zaměřuji přímo na okolí Hradecka, ve kterém se vyskytuje i obec Běleč nad Orlicí.⁶⁹

Hradecko je ideálním místem pro kulturně – poznávací turistiku. Vzhledem ke geografickým podmínkám Polabské nížiny je zde velké množství příjemných cyklotras, které spojují většinu atraktivit tohoto území.

Nejznámější cyklostezka vedoucí skrze toto území je tzv. Labská stezka, která vede z pramene Labe, tedy z Krkonoš přes území České republiky do Německa. Tato

⁶⁹ *Česko jede: Cykloturistika v Královehradeckém kraji*, Dostupné z: <http://www.ceskojede.cz/rubriky/kraje-cr/kralovehradecky/>.

cyklostezka nese označení č. 2. Na území Hradecka vede přímo krajským městem Hradec Králové.

Obrázek č. 3 Labská cyklostezka na území Hradecka

Zdroj: Labská stezka, <http://www.labska-stezka.cz/uvod.aspx>

4.2 Charakteristika obce Běleč nad Orlicí

Obec Běleč nad Orlicí se nachází v malebné krajině v údolí řeky Orlice v Královehradeckém kraji cca 8 km na východ od Hradce Králové. V obci žije 318⁷⁰ obyvatel a celková rozloha administrativního území této obce je 1881,92 ha. V rámci Královehradeckého kraje spadá obec do „správního obvodu obce s rozšířenou působností Hradec Králové, pověřeným úřadem je Městský úřad Třebechovice pod Orebem.“⁷¹

⁷⁰ Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2016, Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>.

⁷¹ Územní plán Běleč nad Orlicí, Dostupné z http://belec.trebechovicko.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=193&id_dokumenty=22974, s. 51.

Obrázek č. 4 Vymezení obce Běleč nad Orlicí

Zdroj: Mapy.cz

<https://mapy.cz/turisticka?x=15.9547830&y=50.1790834&z=12&source=muni&id=2153&q=b%C4%9Ble%C4%8D%20nad%20orlic%C3%AD>, pro potřeby práce upravila autorka.

4.2.1 Z historie obce

Název obce byl odvozen od osobního jména Bělec, neboli Bělcův Dvůr. Od roku 1921 je úřední název obce Běleč nad Orlicí. Podle nalezení sekýr a pazourkových odštěpků z mladší doby kamenné, starší doby kamenné a doby bronzové archeologové usuzují, že v Bělči byla osada již velmi dávno. První písemná zmínka o obci je z roku 1336, kdy byla obec dána do zástavy vyšehradskému proboštovi Pertoldovi a Janovi a Jindřichovi z Lipé. V roce 1588 bylo v Bělči dvacet dva usedlostí. Po třicetileté válce zde zůstalo pouze deset pustých usedlostí. „V roce 1770 již v Bělči bylo 30 usedlostí, které byly označeny již nynějšími čísly.“⁷² Od první poloviny 19. století se Běleč rozrůstal a dokonce zde vyrostly dvě školy. Následně byl zřízen evangelický hřbitov, který je od roku 2001 pod správou obce.⁷³

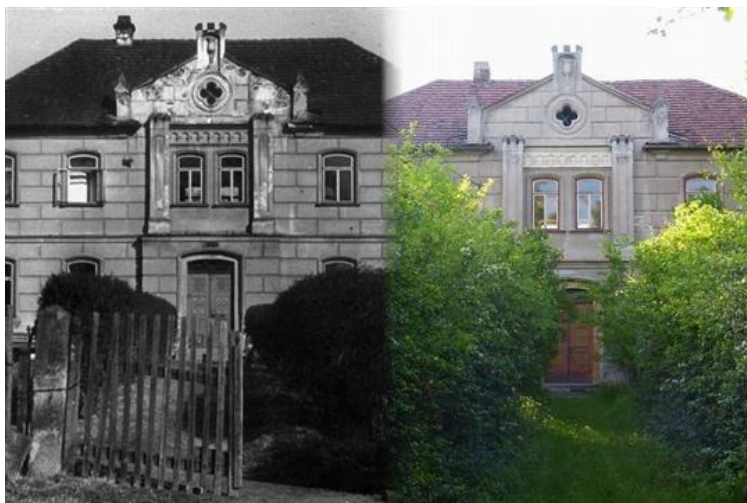
⁷² Běleč nad Orlicí – oficiální internetové stránky, Dostupné z <http://belec.trebechovicko.cz/z-historie-obce/d-3069/p1=6651>.

⁷³ Tamtéž.

„V obci se zachovaly staré zemědělské usedlosti z minulého století, které dotvářejí zemědělský charakter obce.“⁷⁴ Náves je obestavěna jak původními historickými objekty, tak novou zástavbou. V obci i v blízkém okolí najdeme velké množství líp, které utvářejí příjemné prostředí. Mezi nejvýznamnější památky v obci patřil tzv. Bělečský mlýn na břehu Mlýnského rybníka, který byl vystavěn přibližně roku 1617 mlynářem Janem Tomanem. Bohužel pro nezáměr o udržování památky, byl mlýn ve špatném stavu, a proto nebylo možné ho zachránit. Torzo bylo přemístěno do skanzenu v Krňovicích.⁷⁵

Další významnou památkou byla Evangelická škola s modlitebnou, kterou otevřeli roku 1859 a jako škola sloužila do roku 1909. Následně byla učebna využita jako tělocvična místního Sokola. „V současné době se budova využívá jako modlitebna Českobratrské církve evangelické.“⁷⁶

Obrázek č. 5 Budova Evangelické školy minulost/současnost

Zdroj: <http://belec.trebechovicko.cz/belec-vcera-a-dnes/gs-3026/p1=6652>

Aktuálně dochází k opravám této bývalé školy, aby se mohla stát sídlem obecního úřadu. Kromě těchto památek se v kronice píše o hospodě, která obci vznikla již roku 1626. Další hospoda v obci vznikla roku 1884. Dnes je v obci Hostinec u Hušků a Bistro u

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Tamtéž.

Štěpánků. Dříve žily tyto hospody především z turistického ruchu a ani dnes tomu není jinak. K hostinci byl v roce 1994 přistaven malý soukromý pivovar, který byl ručně ukován bratry Hušky. Zařízení je zajímavé konstrukcí varny a pivovar má kapacitu 1 000 hl. ročně. Tento hostinec je velmi oblíben mezi cyklisty. Pivo, které zde točí, se nazývá Bělečský Car.⁷⁷

Díky poloze Bělče na okraji hradeckých lesů a blízkost řeky Orlice je obec hojně využívána jako rekreační oblast. Pozvolná výstavba chat způsobila budování chatových osad, hlavně osady U Kováků. Z důvodu vhodně položeného místa se stala i cykloturistickou křižovatkou, která je využívána z velké části občany Hradce Králové.⁷⁸

Mezi priority současného zastupitelstva obce se řadí údržba obecní zeleně a péče o stávající památky, přeměna bývalé budovy školy na sídlo obecního úřadu.⁷⁹

4.2.2 Obyvatelé

Koncem 90. let 20. století se v obci zastavil dlouhodobý a vcelku dramatický populační pokles, trvající téměř od roku 1900. Byl zastaven díky nové výstavbě, související se suburbální polohou obce v blízkosti Hradce Králové a Třebechovic pod Orebem. V Bělči nad Orlicí došlo během let 1997 až 2016 k nárůstu počtu obyvatel.

Zajímavostí skladby obyvatelstva je stejný počet mužů a žen a to v zastoupení 159 za každé pohlaví. Průměrný věk v obci je 40,8 let. Věková struktura byla k 31. 12. 2015 taková, že dětská složka populace tedy věková skupina 0-14 let tvořila v obci 47 obyvatel což je 14,78 %, zatímco neproduktivních obyvatel nad 65 let bylo 50 tedy 15,72 % z celkového počtu obyvatel 318.⁸⁰

⁷⁷ Tamtéž.

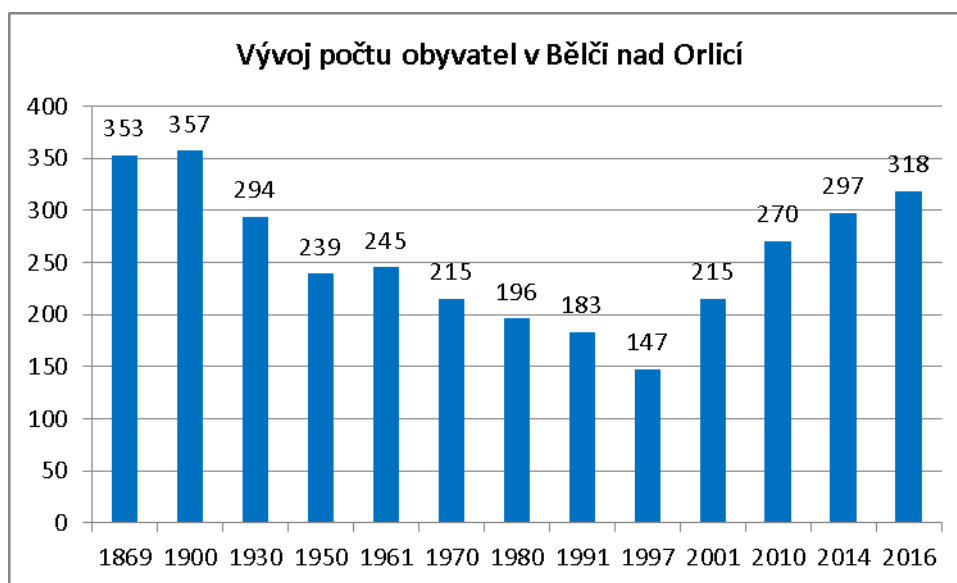
⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ *Věkové složení obyvatel v obcích*, Dostupné z

https://www.czso.cz/csu/xh/vekove_slozeni_obyvatel_v_obcich, platnost k 31.12.2015.

Graf č. 2 Vývoj počtu obyvatel v obci

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

4.2.3 Vybavenost obce

Celková vybavenost obce je omezená a odpovídá celkovému počtu 318 obyvatel a dojezdové vzdálenosti do krajského města Hradec Králové případně do blízkého města Třebechovice pod Orebem, kde občané naleznou vše potřebné.

Z technické vybavenosti má obec zásobu pitné vody prostřednictvím veřejného vodovodu, který je napojen na Vodárenskou soustavu ve Východních Čechách, případně mají občané obce studny vlastní. Likvidace odpadních vod je zajištěna kanalizací do hlavní čerpací stanice v centru obce, odkud je přečerpávána do kanalizačního sběrače Třebechovice pod Orebem – Hradec Králové odkud teče do čističky odpadních vod.

Dále na většině urbanizovaného území obce je zavedena plynofikace a to plynovodem z regulační stanice na okraji Třebechovic pod Orebem. Koncepce telekomunikačních zařízení je na území dostatečné a na připojení nové výstavby bude stačit stávající plošná kabelizace s napojením na síťové rozvaděče. Zásobování elektrickou energií v obci je řešeno rozvodným systémem o napětí 35 kV.

Z územního plánu vyplývá, že v této oblasti v blízké době nebude docházet k žádné inovaci, protože technická vybavenost obce je v dobrém stavu.⁸¹

Co se týká občanské vybavenosti, patří obci pozemek dřívějšího obecního úřadu, kde je technické zázemí pro obec i hasiče, dále obec vlastní evangelickou modlitebnu a sportovní hřiště. K místnímu sportovnímu hřišti neodmyslitelně patří fotbalový klub Běleč, který pořádá během roku několik sportovně - společenských akcí. Na okraji obce je Tábor J.A. Komenského, objekt, který nabízí celoroční ubytování v blízkosti místního rybníku a rozsáhlých lesů. Většina akcí, které se konají v tomto táboře, jsou organizovány členy Českobratrské církve evangelické. Táborové programy se v převážné míře zaměřují na aktivity pro hendicapované děti, které zde velmi často tráví léto. Jedna ze zajímavostí obce je, že má vlastní pivovar, který láká do obce hodně turistů. Ze základní občanské vybavenosti obci schází školka, škola a obchod se základními potravinami, ordinace praktického lékaře a pošta. Tato vybavenost, která obci chybí, je dostupná ve vzdálenosti cca 5 km ve městě Třebechovice pod Orebem.⁸²

4.2.4 Doprava

„Hradec Králové je z obce dopravně dostupný po silnici III/29827, která prochází přímo Bělčí a dále přes Svinary do Hradce Králové. V opačném směru pak tato komunikace vede do Krňovic. Zde vyústuje na silnici II/298 z Býště do Třebechovic pod Orebem, která protíná JV okraj ř.ú. Jedinou přímou propojkou Bělče nad Orlicí a silnice I/11 mezi Třebechovicemi a Hradcem Králové je místní komunikace procházející středem zemědělského areálu na SV okraji obce a dále pokračující na most přes řeku Orlici v Nepasicích, kde se napojuje na silnici I/11.“⁸³

⁸¹ Územní plán Běleč nad Orlicí, Dostupné z http://belec.trebechovicko.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=193&id_dokumenty=22974, s. 16-17.

⁸² Tamtéž, s. 52.

⁸³ Územní plán Běleč nad Orlicí, Dostupné z http://belec.trebechovicko.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=193&id_dokumenty=22974, s. 51.

V obci není železniční stanice, nejbližší vlakové spojení je možné využít buď v Třebechovicích pod Orebem, nebo v Blešnu.⁸⁴

Do obce zajíždí městská autobusová doprava cca 3 až 4 krát denně. Dále je možné využít autobusovou dopravu regionálních dopravců.

I když obci chybí železnice, tak s ohledem na polohu obce, nelze označit umístění obce za periferní, zejména díky bezprostřední blízkosti dvou velkých center osídlení a to krajského centra Hradce Králové a Třebechovic pod Orebem. Jejich dostupnost zlepšuje předpoklady pro socioekonomický rozvoj obce – např.: pracovních příležitostí, služby, občanské vybavenosti apod. „*Absence kapacitních dopravních tras přitom zároveň nenarušuje hlavní devízu obce - kvalitní přírodně-krajinářské zázemí a tudíž i jeho pestrou využitelnost pro rekreaci a cestovní ruch.*“⁸⁵

4.2.5 Přírodní a kulturní památky

Kulturní památky zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky, které lze nalézt v obci Běleč nad Orlicí:

- „*Venkovská usedlost č.p. 34* - (památkou od r. 1958);
- *Základní škola evangelická č.p. 10* (památkou od 13. 1. 2003).“⁸⁶

V administrativním území obce se nacházejí některé objekty památkové a kulturní hodnoty, které nejsou zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek ČR. Přesto tvoří nedílnou součást zdejšího hmotně kulturně – historického dědictví a některé z nich plní funkci lokálních stavebních dominant.⁸⁷

- „*Pomník Jana Husa - postaven (k 500. výročí upálení Mistra Jana Husa) r. 1915 v návesním parčíku, dnes zvaném Husovy sady;*

⁸⁴ Tamtéž, s. 51.

⁸⁵ Tamtéž, s. 51.

⁸⁶ Tamtéž, s. 74.

⁸⁷ Tamtéž, s. 75.

- *Pomník obětem komunistických žalářů - novodobé pietní dílo u rybníčku v návěsním parčíku SV od Husova pomníku; dvojice do země zapuštěných kamenů s „vrostlým“ řetězem do většího z nich;*
- *Dřevěná zvonička se zvonkem z r. 1905, krytým měděnou stříškou - na návsi při okraji Masarykova parku směrem k rybníčku;*
- *Kamenný kříž - neogotický kříž se sochou ukřižovaného Krista a soškou Panny Marie ve výklenku;*
- *Dřevěný kříž s reliéfem Ježíše Krista u Marokánky - na okraji lesa mezi stejnojmenným písničkem a hájovnou;*
- *Evangelický hřbitov vč. ohradní zdi a vstupního portálu - zřízený r. 1859 na východním okraji obce; od r. 2001 v její správě;*
- *Studánka (pramen) s osazenou pumpou - v Masarykově parku*
- *Tradiční pumpa u návěsního rybníčku;*
- *Hostinec s pivovarem „U Hušků“ - typická stavba svého druhu z konce 19. století s minipivovarem z r. 1993;*
- *Krytý dub - torzo (spodní část) pokáceného dubu, r. 1897 zakryté, upraven vnitřek kmene s obvodem 4,58 m.“⁸⁸*

4.2.6 Možnosti budoucího vývoje obce Běleč nad Orlicí

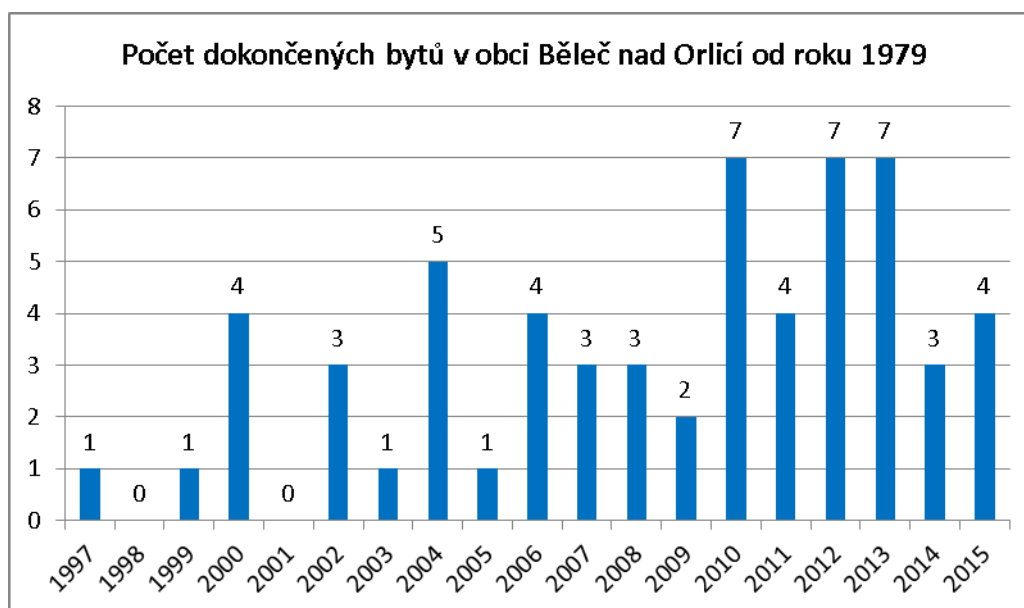
Z územního plánu z roku 2015 vyplývá, že obec by měla být zachována, jako venkovské – rekreační sídlo. Z obce by se v budoucnu nemělo stát suburbanizované sídliště. Obec počítá s postupným přibýváním obyvatel.

Rozvoj bydlení v obci

Rozvoj bydlení probíhá na celém území České republiky včetně obce Běleč nad Orlicí, na kterou se zaměřuji v této diplomové práci. Z dat z Českého statistického úřadu lze vyčíst, že v obci Běleč nad Orlicí je vývoj dokončených bytů od roku 1997 kolísavý, viz časové řady níže.

⁸⁸ Tamtéž, s. 75.

Graf č. 3 Počet dokončených bytů v obci Běleč nad Orlicí od roku 1979

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů podle ČSÚ

V posledním delším časovém období od roku 2012 do roku 2014 bylo v Bělči nad Orlicí postaveno celkem 17 bytových jednotek a z toho ve dvanácti případech šlo o výstavbu rodinných domů.

Tabulka č. 6 Podrobnější vývoj počtu dokončených bytů v obci Běleč nad Orlicí v období 2011 až 2014

Název obce	Dokončené byty											
	byty celkem				z toho							
					v rodinných domech				v bytových domech			
	2012	2013	2014	2012-2014	2012	2013	2014	2011-2014	2012	2013	2014	2012-2014
Běleč nad Orlicí	7	7	3	17	4	5	3	12	-	-	-	-

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů podle ČSÚ

S ohledem na to, že se v obci se nestaví žádné bytové domy, jedná se o obec, která se v převážné míře skládá z rodinných domků. U této obce můžeme předpokládat další

podobný vývoj v rozvoji bydlení s postupným přibýváním dostavěných bytů, s ohledem na geografické umístění obce v dosahu Krajského města Hradec Králové.

Vývoj obytných ploch

Obec má dostatek rozvojových ploch pro budoucí bydlení. Plochy jsou rozděleny, podle územního plánu do několika etap vývoje. Nákres zastavitelných ploch do budoucna je v příloze č. 12 Územní plán Běleč nad Orlicí.

I když obec počítá s prodejem parcel a s růstem počtu obyvatel, ráda by si zachovala svůj venkovský ráz.

Rozvoj vybavenosti

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.2.3 Vybavenost obce, tato obec aktuálně nepotřebuje rozvoj technické vybavenosti, protože je aktuálně v dobrém stavu a tím dostačující pro 318 obyvatel obce.

Naopak, některé věci ze základní občanské vybavenosti obci chybí např.: školka, škola a obchod se základními potravinami, ordinace praktického lékaře a pošta. S ohledem na počet obyvatel v obci nelze brát tyto nedostatky, jako příliš závažné, ale do budoucna s přibýváním obyvatel, by obec měla zapracovat na rozvoji občanské vybavenosti, která by pro větší počet obyvatel byla již nevyhovující.

Rozvoj cykloturistiky v okolí obce

Obec se do rozvoje cykloturistiky příliš nezapojuje. Jejím silným lákadlem pro turisty je velmi výhodná poloha a pivovar s místním pivem, kvůli kterému do této lokality lidé jezdí. V blízkém okolí cca do 15 km je velmi lákavé prostředí pro cyklisty s velkou nabídkou přírodně – kulturních památek. Do budoucna by mohlo být pro obec dobré, aby začala spolupracovat s Městskými lesy Hradec Králové na větší atraktivitě okolních lesů, které by přilákaly turisty do jiných částí, které ještě neznají. Například utvoření pohádkové cesty v okolí obecního rybníka, kterou by kromě návštěvníků obce mohly využívat i děti z blízkého Tábora J.A. Komenského. Dále by se obec mohla zabývat více bezpečností cyklostezek, které vedou skrze obec např. vyhrazení jízdního pruhu vyznačený obrázkem kola, nebo červenou barvou.

V Královehradeckých lesích byl v roce 2014 dokončen unikátní okruh asfaltových cest, které lze využít k rekreaci. Trasa je dlouhá 10,5 km, nabízí projížďku přírodou, a mnoho odpočinkových míst. Tento okruh je zejména vhodný pro in-line bruslaře a cyklisty. Město Hradec Králové přistavělo ke konci roku 2016 k tomuto okruhu tzv. Mlatovou stezku, která vede podél části, s frekventovanou dopravou, hlavně MHD a motoristy, jedoucími na parkoviště u lesního hřbitova. Tuto stezku nechalo město postavit, aby zlepšilo bezpečnost na dané cyklostezce.

Z tohoto okruhu vede několik značených cyklotras do Bělé nad Orlicí a jeho blízkého okolí. Nejdůležitější značená cyklostezka pro obyvatele Bělé je směrem na Hradec Králové a také na druhou stranu směr na Třebechovice pod Orebem. To, že se jedná o cyklostezky, ovšem neznamená, že se jedná o pruh přímo určený pro cyklisty, případně lesní cestu. Cyklostezky jsou zde značené, nicméně v okolí této obce chybí větší důraz na bezpečnost. Většinu cyklostezek v okolí obce můžete vidět na mapě, kterou naleznete v příloze č. 13 Cyklostezky a turistické trasy v okolí obce Běleč nad Orlicí.

V okolí cyklostezek je mnoho přírodních památek, přírodních rezervací, menších rybníků ale i jiných atrakcí, jako například Rytířské hradiště, výběh divočáků a daňků, které lákají hlavně rodiny s dětmi. Dále i místa k příjemnému občerstvení s venkovním posezením a to například bufet U vlka a občerstvení U pytláka. Všechny tyto přírodně – kulturní atrakce mají občané obce Běleč nad Orlicí ve vzdálenosti cca 15 km.

4.2.7 MAS nad Orlicí

Obec Běleč nad Orlicí se také nachází na území, kde působí „Místní akční skupina“ (MAS) s názvem NAD ORLICÍ, o.p.s. Jedná se o území zasahující Královehradecký, ale i Pardubický kraj podél řeky Orlice. Celkem se na území nachází 58 obcí a počet obyvatel je přibližně 43 tisíc.⁸⁹

⁸⁹ MAS NAD ORLICÍ / *Pomáháme rozvoji v regionu*, Dostupné z <http://www.nadorlici.cz/uzemi.html>.

Přestože se obec nachází na tomto území, tak není členem MAS NAD ORLICÍ, tedy neuzavřela smluvní vztah s touto o.p.s.⁹⁰

Tato MAS se řídí strategickým plánem LEADER, což je pomyslný most k rozvoji území podél řeky Orlice, který byl schválen v roce 2008. Místními aktéry jsou všichni, kteří působí v regionu a mohou přímo ovlivňovat jeho rozvoj.⁹¹

Na základě analýzy území vyplývá, že tento region:

- „*má dostatečně velký lidský, finanční, hospodářský a geografický, kulturní a přírodní potenciál, který lze dále rozvíjet a využít pro spolupráci různých subjektů rozvoje venkovského regionu (především komunitním přístupem);*
- *má přírodní a kulturní zajímavosti a zdroje, které jsou základem pro rozvoj cestovního ruchu a podnikání, včetně kulturních a dalších tradičních akcí;*
- *na území existuje dostatek subjektů (v podnikatelském, neziskovém i veřejném sektoru), se kterými je možné do budoucna budovat partnerství.“⁹²*

Na základě své strategie se MAS NAD ORLICÍ rozhodla formulovat tři priority Strategického plánu LEADER a v nich sledovat devět cílů, které jsou dále rozpracované pomocí 11 Fichí opatření Programu rozvoje venkova a dalších nástrojů. Následující informace vychází z dokumentu MAS NAD ORLICÍ. Citace bude v poznámce pod čarou, včetně stran v pdf.⁹³

Zde je uvedeno devět cílů, ke kterým jsou směřovány strategie plánu LEADER:

1. Upravená tvář regionu

Cílem opatření je přispět k zlepšení veřejných prostranství a ploch sloužících jako veřejné prostory, zvýšení podílu zeleně, veřejná místa k odpočinku, udržovaná zemědělská krajina. Toto vše vytváří celkový obraz regionu.

⁹⁰ MAS NAD ORLICÍ/ *Pomáháme rozvoji v regionu*, Dostupné z <http://www.nadorlici.cz/clenstvi.html>.

⁹¹ Strategický plán LEADER, Dostupné z http://www.nadorlici.cz/files/fiche_spl/_dalsi_3strategie_mas_soubory_splno.pdf, s. 2-4.

⁹² Tamtéž, s. 13.

⁹³ Strategický plán LEADER, Dostupné z http://www.nadorlici.cz/files/fiche_spl/_dalsi_3strategie_mas_soubory_splno.pdf, s. 17-19.

2. Živý region

Cílem opatření je zlepšit nebo obnovit kulturní život a rozšířit nabídku služeb potřebných pro život na venkově. Obyvatelé vesnic, by měli mít k dispozici základní služby a dostatečnou nabídku příležitostí na trávení volného času.

3. Za odpočinkem na venkov

Cílem je vybavené území na rekreaci místních obyvatel, ale i turistů v regionu, zajištění dostatku aktivit a nabídky zážitků na venkově, podpoření rozvoje turistiky a cykloturistiky a environmentální péče o krajinu a lesy lákající k turistickému ruchu.

4. Rozvoj místní ekonomiky

Cílem je, podpořit vzájemné vazby a spolupráci mezi podnikateli, udržovat i menší subjekty v sídlech, které podporují zaměstnanost daného regionu, podpora drobných obchodníků a zemědělců a podnikatelů v oblasti zemědělství a lesnictví.

5. Přírodní a kulturní dědictví v nás a kolem nás

Cílem je uchování tradic a identity občanů v regionech a obcích, uchování tradičních prvků vzhledu obcí včetně drobných i větších místních památek a významných objektů, ochrana památek v krajině a tradičních domů, podpora vzniku muzeí, skanzenů a vznik naučných stezek.

6. Vzdělaný aktivní region

Cílem je informovat obyvatele o problematice rozvoje venkova, zapojit do spolupráce venkovské školy a jiné vzdělávací subjekty. Celkově je cílem mít v regionu lidi, které bude zajímat dění kolem a budou se chtít zapojovat do rozvoje venkova.

7. Vnitřní rozvoj MAS

„Cílem je zajišťovat rozvoj organizačních, lidských, finančních, materiálních a informačních kapacit NAD ORLICÍ, o.p.s. a zdrojů potřebných pro plnění budoucích úkolů.“

8. Partnerské projekty

Cílem je podpořit partnerství mezi českými i zahraničními MAS a dalšími subjekty.

9. Metody a principy LEADER

„Cílem je podporovat komunitní přístup v plánování rozvoje regionu NAD ORLICÍ, tzn. účast veřejnosti a místních organizací na přípravě a rozhodování o dalším rozvoji komunit, obcí a regionu, podpora partnerství mezi místními subjekty.“⁹⁴

⁹⁴ Strategický plán LEADER, Dostupné z http://www.nadorlici.cz/files/fiche_spl/_dalsi_3strategie_mas_soubory_splno.pdf, s. 17-19.

5 EMPIRICKÁ ČÁST

Tato kapitola obsahuje metodiku výzkumu, podle které budou analyzována a následně interpretována data, která jsem získala pomocí dotazníkového šetření v dané obci a zpracovala pomocí programu Microsoft Excel a SPSS. Za pomoci zpracovaných dat, budu následně interpretovat výsledky výzkumu.

5.1 Metodika výzkumného šetření

V této diplomové práci bylo použito několik metod teoretického poznání např. analýza, syntéza, klasifikace, komparace, dedukce a statistická analýza. Ve výzkumné části práce byla použita kvantitativní metodologie se základní empirickou metodou dotazníkového šetření.

Základem v přípravné fázi výzkumu je určit oblast výzkumu a správně formulovat sociální problém, který chceme zkoumat. V této práci je výzkumný problém zaměřen na možnosti optimálního směru rozvoje obce Běleč nad Orlicí, se zaměřením na tři možné rozvojové aspekty a to: rozvoj vybavenosti obce, rozvoj bydlení a rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku v dané lokalitě.

Se zaměřením na tento výzkumný problém je hlavním cílem diplomové práce najít žádoucí optimální směr rozvoje pro venkovskou obec Běleč nad Orlicí se zaměřením na hlavní tři rozvojové aspekty zmíněné výše. Dále je cílem zjistit, jak jsou občané v obci spokojeni, případně kterým směrem by občané chtěli rozvoj obce směřovat.

Pro výzkum byly stanoveny tyto hypotézy:

Obecná hypotéza:

- Preferenci rozvojového směru vývoje obce Běleč nad Orlicí ovlivňují různé faktory.

Cílené hypotézy:

- Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje věk.
- Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje, kolik let občané v obci bydlí.
- Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje pohlaví.

- Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje počet členů v domácnosti.
- Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje pohlaví.
- Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje postavení ve společnosti.
- Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje věk.
- Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje spokojenost s bydlením v obci.
- Preferenci směru rozvoje cykloturistiky ovlivňuje sportovní aktivita.
- Preferenci směru rozvoje cykloturistiky ovlivňuje pohlaví.
- Spokojenost s životem v dané obci ovlivňuje věk.
- Spokojenost s životem v dané obci ovlivňuje, jak jsou obyvatelé spokojeni s rozvojem obce za posledních 5 let.
- Spokojenost s vybaveností obce ovlivňuje délka života občanů v obci.

Postup, který je v této práci použit, je postup tzv. dedukce kdy se postupuje od analýzy literatury, přes stanovení hypotéz, získání, vytřídění dat a analýzy dat, až po přijetí či zamítnutí hypotézy na základě analýzy křížových tabulek.

Základním souborem jsou obyvatelé s trvalým pobytem v obci Běleč nad Orlicí, kteří jsou starší 15ti let. Respondenti jsou do výzkumu zapojeni zcela dobrovolně a dotazníky jsou anonymní. Vzorek by měl činit 80 – 100 obyvatel podle návratnosti dotazníku.

Na základě pilotní studie, která proběhla v říjnu 2016, byl uskutečněn rozhovor se starostou obce panem Ing. Pavlem Hemelíkem, se kterým byla projednána problematika budoucího rozvoje obce Běleč nad Orlicí. Bylo rozhodnuto o technice sběru dat pomocí dotazníkového šetření.

Na sběr dat byl použit strukturovaný dotazník. Pro výběr vzorku byl zvolen nepravděpodobností výběr, konkrétně výběr řetězový (metoda sněhové koule) a příležitostní. Dotazník je součástí přílohy č. 1.

Vytisknutých 100 dotazníků bylo rozděleno do tří rodin, které žijí v obci a které osobně znám. S rodinnými příslušníky byl domluven způsob šíření dotazníku k dalším

obyvatelům obce a postup, jak vyplněné dotazníky následně předají k provedení analýzy získaných dat.

5.2 Realizační fáze výzkumu v obci Běleč nad Orlicí

Sběr dat byl proveden v obci Běleč nad Orlicí v období od 26. 11. 2016 do 11. 12. 2016 a probíhal tak, že mezi tři rodiny, bylo rozděleno 100 dotazníků. Každá rodina dostala instrukce k vyplnění, šíření a předání vyplněných dotazníků k následnému zpracování. V tomto výzkumu bylo potřeba získat co nejvíce vyplněných dotazníků z připraveného množství. Z celkového počtu 100 dotazníků se vrátilo 82 dotazníků, ale jeden dotazník byl vyřazen z důvodu nevhodného vyplnění dotazníku. Celkový vzorek tedy činní 81 respondentů. Před samotným zahájením sběru dat, byl vypracovaný dotazník předložen k nahlédnutí starostovi obce, který sběr dat v obci povolil. Ke statistickému zpracování byl použit program Microsoft Excel, statistický program SPSS a vyplněné dotazníky od respondentů.

5.3 Popis zkoumaného vzorku respondentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 81 respondentů z obce Běleč nad Orlicí. Podmínkou pro vyplnění dotazníku bylo trvalé bydliště v této obci a dosažení věku 15 let.

Výzkumu se zúčastnilo 51 % mužů a 49 % žen. Z hlediska věku byli respondenti rozděleni do čtyř věkových skupin. Viz tabulka č. 7.

Tabulka č. 7 Jaký je Váš věk?

Možnost	Rozpětí věku	Počet	Počet v %
1.	15 - 26 let	18	22,2
2.	27 - 45 let	31	38,3
3.	46 - 64 let	20	24,7
4.	65 a více let	12	14,8
Celkem		81	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce respondentů, kteří se dotazníkového šetření zúčastnili, patří do věkové skupiny 27 - 45 let, naopak nejméně respondentů patří do 4. skupiny (65 a více let).

Z tabulky č. 8 vyplývá, že z hlediska ekonomického postavení se soubor skládal převážně ze zaměstnanců, studentů a důchodců. Z vybraného vzorku 81 respondentů 58 % obyvatel je zaměstnáno, nebo podniká, pouze skoro 9 % z vybraného vzorku jsou nezaměstnaní obyvatelé. Zbytek vzorku jsou studenti a důchodci. Ve vybraném vzorku je i žena, která je aktuálně na mateřské dovolené.

Tabulka č. 8 Jaké je Vaše postavení?

Možnost	Sociální status	Počet	Počet v %
1.	Zaměstnaný/Podnikatel	47	58,0
2.	Nezaměstnaný	7	8,6
3.	Student	14	17,3
4.	Důchodce	12	14,8
5.	Jiné	1	1,2
Celkem		81	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

V souvislosti se zaměřením na cíl výzkumu jsem se zajímala i o to, jak početné rodiny (domácnosti) se v obci vyskytují. Podle zjištěných dat je vidět, že nejčastější počet členů v domácnosti je 3 - 4 osoby, tedy současný model české rodiny.

Tabulka č. 9 Počet členů žijících ve Vaší domácnosti?

Možnost	Počet členů	Počet	Počet v %
1.	1-2 členové	22	27,2
2.	3-4 členové	53	65,4
3.	5 a více členů	6	7,4
Celkem		81	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

Toto zjištění zcela odpovídá obytné zástavbě obce, kde nejčastějším druhem sídla je rodinný dům.

Poslední položka dotazníku, kterou lze vnímat jako identifikační otázku je zjištění, jak dlouho dotazovaní v dané obci bydlí.

Tabulka č. 10 Kolik let v obci bydlíte?

Možnost	Trvalý pobyt v obci	Počet	Počet v %
1.	0 - 10 let	28	34,6
2.	11 - 20 let	27	33,3
3.	21 a více let	26	32,1
Celkem		81	100,0

Zdroj: vlastní zpracování

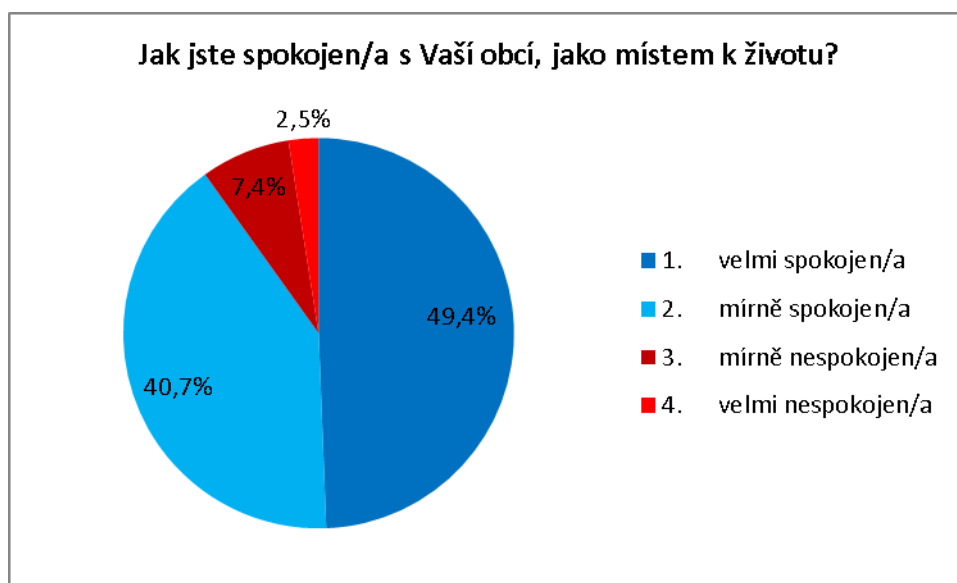
Jak je vidět z tabulky výše, v této otázce si respondenti mohli vybrat ze tří skupin podle délky bydlení v dané obci. Vzorek se rozprostřel do všech tří kategorií rovnoměrně a je vidět, že se v obci mísí nové obyvatelstvo se starousedlíky.

5.4 Hodnocení spokojenosti obyvatel a jejich názor na budoucí rozvoj obce

Další část dotazníku se zabývá tím, jak jsou občané v obci spokojeni a jaký směr rozvoje obce do budoucna by preferovali. U těchto otázek nás především zajímá, zda se občanům v této obci dobře žije, co jim v obci chybí a jaký směr rozvoje by občané do budoucna uvítali.

Jako první bude uvedeno, zda jsou občané s obcí spokojeni jako s místem, které si vybrali k životu.

Graf č. 4 Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu?

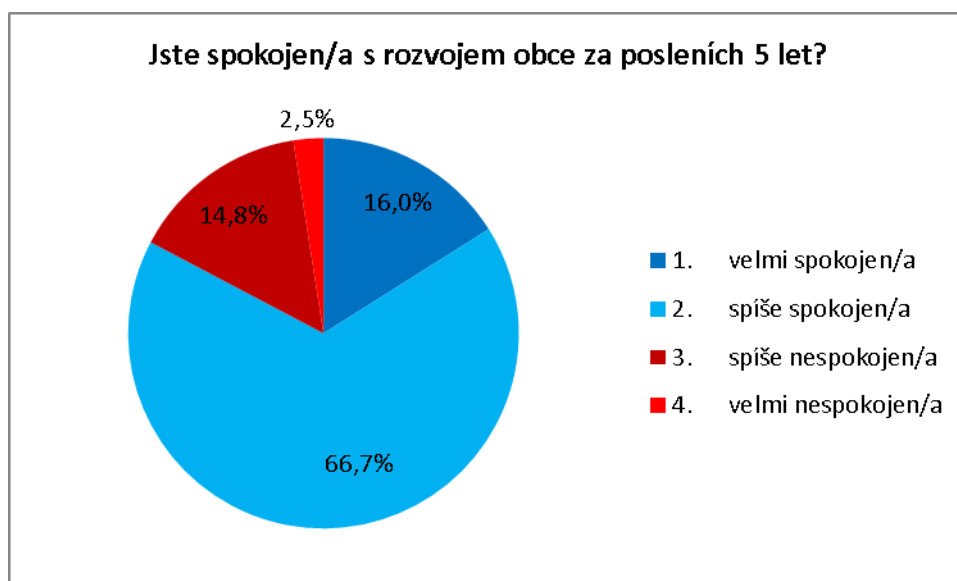

Zdroj: vlastní zpracování

Jak můžeme vidět výše, tak skoro polovina dotazovaných je velmi spokojena s obcí, kde žije. Mírně spokojeno je přes 40 % dotazovaných a pouze necelých 10 % obyvatel je spíše nespokojeno, nebo velmi nespokojeno. Z tohoto hodnocení vyplývá, že občané v obci žijí rádi a jsou s obcí, jako místem k životu, které si vybrali, spokojeni.

Respondentům jsem také pokládala otázku, zda jsou spokojeni s rozvojem obce za posledních 5 let.

Graf č. 5 Jste spokojen/a s rozvojem obce za posledních 5 let?

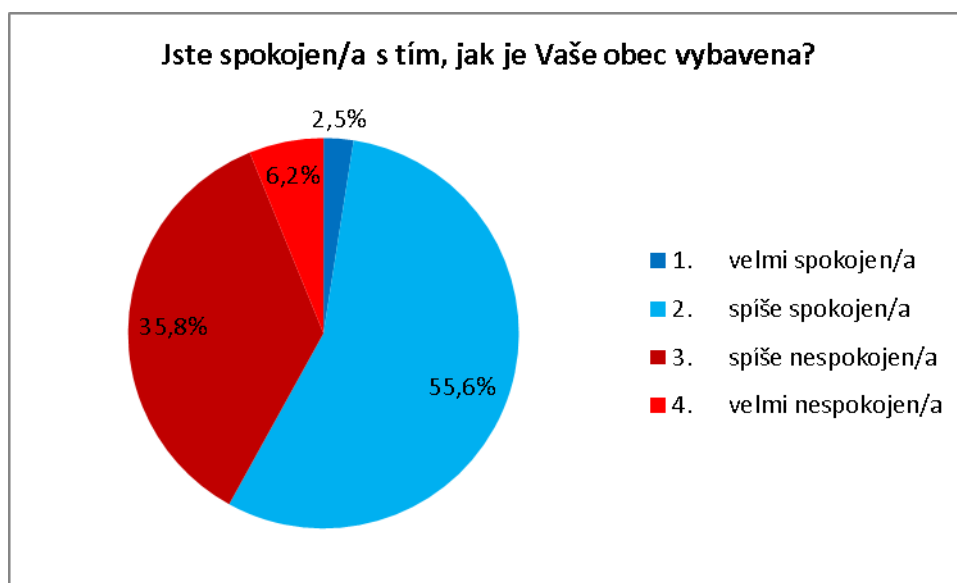

Zdroj: vlastní zpracování

Na rozdíl od toho, co jsme viděli v grafu č. 4, zde se již odpovědi liší od spjatosti s obcí, jako místem k životu. S rozvojem obce za posledních 5 let je velmi spokojeno pouze 16 % dotazovaných. Skoro 67 % dotazovaných je spíše spokojeno. Zbývajících 17,3 % dotazovaných je spíše nespokojeno až velmi nespokojeno. Z výsledků lze vyčíst, že občané jsou s rozvojem obce spokojeni, nicméně již ne tak, jako s celkovou spokojeností s obcí.

Další otázka se zaměřovala na to, zda jsou občané spokojeni s tím, jak je jejich obec vybavena.

Graf č. 6 Jste spokojen/a s tím jak je Vaše obec vybavena?

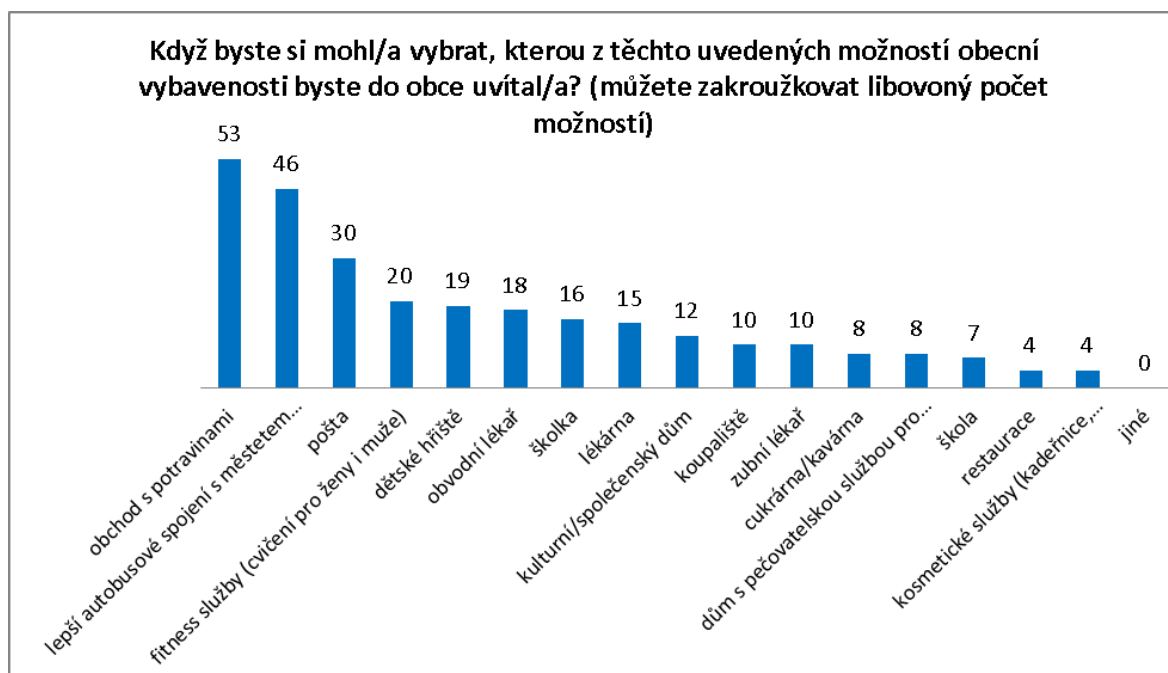
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 6 lze usoudit, že nadpoloviční většina dotazovaných je s vybaveností obce velmi spokojena, nebo spíše spokojena. Oproti tomu necelých 36 % obyvatel je spíše nespokojeno a 6,2 % je velmi nespokojeno. V součtu je necelá polovina dotazovaných spíše nespokojena s tím, jak je jejich obec vybavena.

Z analýzy dat vyplývá, že i když skoro polovina obyvatel není příliš spokojena s vybaveností dané obce, tak přesto je cca 90 % dotazovaných spokojeno s obcí, jako s místem k životu.

V souvislosti s vybaveností obce, dostali respondenti možnost vybrat si, kterou obecní vybavenost by v obci uvítali. Vybírat si mohli ze sedmnácti možností a mohli zakroužkovat jejich libovolný počet.

Graf č. 7 Když byste si mohl/a vybrat, kterou z těchto uvedených možností obecní vybavenosti byste do obce uvítal/a?

Zdroj: vlastní zpracování

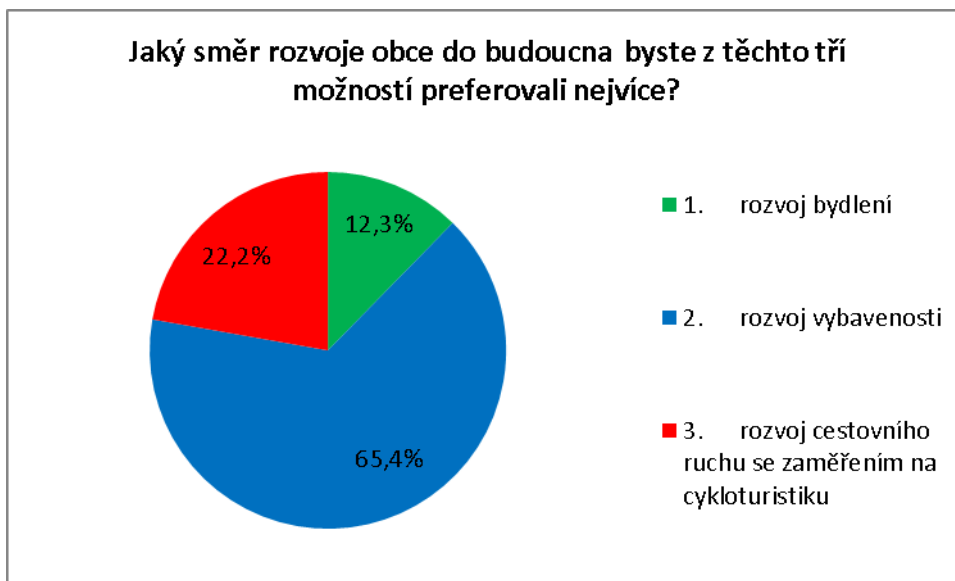
Graf č. 7 ukazuje, kolik respondentů z celkového počtu 81 respondentů vybralo určitou možnost z nabídky. Tento graf je z důvodu lepší přehlednosti seřazen sestupně podle četností výskytů jednotlivých možností. Celkem respondenti zakroužkovali 280 možností. Průměrně respondenti označili 3,5 odpovědi na jeden dotazník. Nejčastější počet odpovědí v souboru tzv. modus v tomto souboru dat je číslo 2. Tedy respondenti nejčastěji na otázku č. 4 odpověděli výběrem dvou možností z nabízených sedmnácti.

Podle odpovědí můžeme vidět, že respondenti by nejvíce do obce uvítali obchod s potravinami a lepší autobusové spojení do Hradce Králové. O něco méně by chtěli do obce poštu a následně dětské hřiště a fitness služby. Občané by samozřejmě uvítali i jiné možnosti, nicméně obchod s potravinami a lepší autobusové spojení hodnotili jako nejdůležitější.

Analýza odpovědí na otázku č. 4 potvrdila předchozí obecnější zjištění, že většina obyvatel je spíše nespokojena s vybaveností obce a v podstatě každý respondent si našel něco, co by v obci uvítal a co by mu zpříjemnilo bydlení v dané lokalitě.

Hlavním cílem této práce bylo zjistit jaký směr rozvoje obce by občané do budoucna preferovali. Na výběr měli z těchto tří možností: rozvoj vybavenosti obce, rozvoj bydlení a rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku v dané lokalitě.

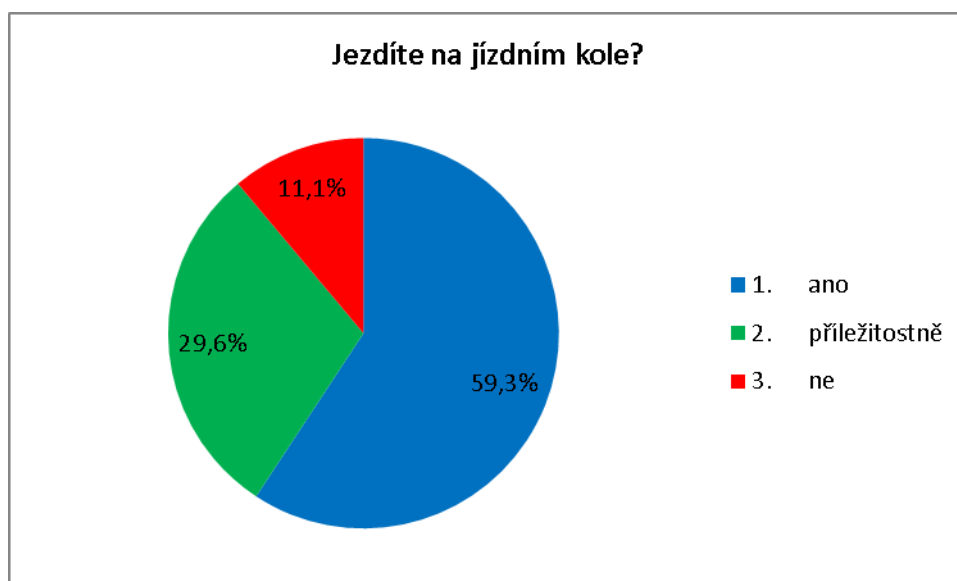
Graf č. 8 Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce?

Zdroj: vlastní zpracování

Z rozboru grafu č. 8 je vidět, že respondenti se opět drželi toho, že by nejvíce preferovali rozvoj vybavenosti. Tento směr rozvoje občané preferují nejvíce a potvrzují to i jiné výzkumné otázky. Lepší vybavenost by do obce uvítalo skoro 66 % dotazovaných. Následně by dotazovaní uvítali rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku. Tento druh rozvoje by uvítalo 22 % dotazovaných. Respondentům byla kromě otázky na rozvoj, samozřejmě dána i doplňující otázka k rozvoji cykloturistiky a to zda vůbec občané využívají jízdu na kole. Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 9.

Graf č. 9 Jezdíte na jízdním kole?

Zdroj: vlastní zpracování

Přestože nadpoloviční většina využívá jízdu na kole a dalších necelých 30 % kolo využívá příležitostně, tak je pro větší část obyvatel důležitější rozvoj vybavenosti. Nicméně z těchto výsledků vyplývá, že mezi dotazovanými se najde velká část obyvatel, která se zajímá o sport a aktivní využití volného času, což se projevilo i v otázce zaměřující se na vybavenost, kdy 20 respondentů by v obci uvítalo fitness služby.

Ze tří možností rozvoje obce, kterou by občané do budoucna preferovali by nejméně dotazovaných volilo rozvoj bydlení a to pouze 12 % respondentů.

Na závěr dotazníku měli občané možnost se sami vyjádřit k tomu, co v obci považují za největší problém. Tuto možnost využilo 58 % dotazovaných. I zde většina dotazovaných uváděla, že největším problémem v obci je chybějící obchod s potravinami a tím chybějící možnost nakoupit základní potraviny a špatná dopravní obslužnost. Ale objevili se i další problémy obce, jako například špatné pokrytí mobilním telefonním signálem. Několik respondentů také uvedlo, že za problém považují volné pobíhání psů a koček v obci, parkování na obecní zeleni a nebo velký cyklistický provoz. Samozřejmě objevili se i názory týkající se nedostatečného sociálního zajištění pro rodiny s dětmi např. chybějící školka a lékařská péče. Dále se v této otázce objevili i dvě zajímavě odlišné odpovědi a to od mladšího respondenta, který uváděl, že v obci chybí tzv. startovací bydlení pro mladé lidi

a naopak odpověď staršího respondenta, který uvedl, že s příchodem nových spoluobčanů, kteří jsou převážně z města, se z obce vytrácí vesnický život. Z těchto informací vyplývá, že převážná část obyvatel, i když je s životem v obci spokojena, tak vidí nějaké problémy, které obec má, i když ne jeden konkrétní problém, který by vnímali všichni respondenti, ale spíše záleží na osobních prioritách konkrétního člověka.

5.5 Analýza hypotéz

Tato kapitola se zaměřuje na hypotézy, které byly stanoveny již na začátku výzkumu a to v kapitole 5.1 Metodika výzkumného šetření. Cílem výzkumu je stanovené hypotézy zamítnout, nebo potvrdit. Potvrzení nebo zamítnutí hypotézy se provádí matematicky pomocí testu Chí – kvadrát nezávislosti v kontingenční tabulce. Nicméně podmínky pro provedení tohoto testu nebyly splněny z důvodu malého vzorku dat. V souboru dat byla nulová, nebo málo četná pole, která zkreslují výsledek Chí – kvadrát testu. Z tohoto důvodu byly hypotézy analyzovány pomocí křížových tabulek, podle kterých byly následně interpretovány výsledky analýzy. Tyto výsledky analýzy konkrétních hypotéz můžete vidět v následující části této práce:

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje věk.**

Na základě analýzy bylo zjištěno, že o rozvoj bydlení má největší zájem mladší obyvatelstvo a to nejvíce věková skupina 15-26 let. Obyvatelé v důchodovém věku rozvoj bydlení nechtějí. Všichni obyvatelé nad 65 let preferují rozvoj vybavenosti. Podle analýzy výsledků, lze potvrdit, že tato hypotéza platí. Dané faktory jsou na sobě závislé. Tedy věk ovlivňuje preferenci bydlení. Výsledky křížové tabulky k této hypotéze jsou uvedeny v příloze č. 2.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje, kolik let občané v obci bydlí.**

Zde bylo zjištěno, že rozvoj bydlení v obci nechtějí obyvatelé, kteří v obci žijí většinu svého života (více jak 20 let). Větší zájem o tento rozvoj je u obyvatel, kteří v obci žijí kratší dobu než 20 let. Největší zájem je u občanů, kteří v obci žijí středně dlouho (11-20 let). Z analýzy výsledků vyplývá, že hypotézu lze potvrdit. Tedy faktor délky bydlení v obci ovlivňuje preference směru rozvoje bydlení. Data viz příloha č. 3.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje pohlaví.**

Na základě analýzy této hypotézy bylo zjištěno, že zájem o rozvoj bydlení není ovlivněn pohlavím. O tento druh rozvoje mají stejný zájem muži i ženy. V tomto případě lze podle výsledků hypotézu zamítnout. Dané proměnné jsou nezávislé. Tabulka je v příloze č. 4.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje bydlení v obci ovlivňuje počet členů v domácnosti.**

Analýzou bylo zjištěno, že vícečetné rodiny s více jak 5 členy v domácnosti vůbec nepreferují rozvoj bydlení. Ostatní rodiny s méně členy v domácnosti mají pouze velmi malý zájem směřovat rozvoj obce tímto směrem. U této hypotézy nelze jednoznačně určit, zda existuje závislost nebo ne. Výsledky křížové tabulky k této hypotéze jsou uvedeny v příloze č. 5.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje pohlaví.**

V tomto případě se ukázalo, že obě pohlaví mají zájem o rozvoj vybavenosti, ale u žen je tento zájem o trošku větší, než u mužů. Na základě výsledků lze tuto hypotézu zamítnout. Preference vybavenosti obce a pohlaví na sobě nezávisí. Příslušná data jsou v křížové tabulce v příloze č. 4.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje postavení ve společnosti.**

Analýza této hypotézy ukázala, že 100 % zájem o rozvoj vybavenosti mají důchodci a jedna obyvatelka obce, která je aktuálně na mateřské dovolené. Velký zájem o směr tohoto rozvoje mají i obyvatelé, kteří mají zaměstnání, nebo podnikají. Neutrální názor na rozvoj vybavenosti mají osoby, které jsou nezaměstnané. Nejmenší zájem o tento druh rozvoje mají studenti, kteří mají možnost využívat lepší vybavenost ve městě, kde studují. Z výsledků analýzy vyplývá, že lze hypotézu přijmout. Tedy preference vybavenosti obce závisí na postavení ve společnosti. Příslušnou tabulku uvádím v příloze č. 6.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje věk.**

Na základě hypotézy bylo zjištěno, že všichni obyvatelé nad 65 let preferují rozvoj vybavenosti. U obyvatel obce ve věku 27-64 let tento typ rozvoje preferuje většina. Mladší obyvatelé rozvoj vybavenosti příliš nepreferují. Tito občané mají zájem i o další možnosti

rozvoje. Z výsledků nelze jednoznačně určit výsledek, ale tuto hypotézu lze spíše částečně zamítnout, protože dané faktory jsou na sobě spíše nezávislé. Výsledky křížové tabulky k této hypotéze uvádím v příloze č. 2.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje vybavenosti v obci ovlivňuje spokojenost s bydlením v obci.**

Při rozboru této hypotézy bylo zjištěno že, obyvatelé obce, kteří jsou spíše, nebo velmi spokojeni s životem v obci mají mírně nadprůměrný zájem o rozvoj vybavenosti. Naopak obyvatelé, kteří s bydlením v obci nejsou spokojeni, příliš nepreferují tento typ rozvoje do budoucna. Tuto hypotézu lze jednoznačně přijmout. Data viz příloha č. 7.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje cykloturistiky ovlivňuje sportovní aktivita.**

V tomto případě při analýze hypotézy bylo zjištěno, že všichni kdo preferují rozvoj cestovního ruchu, jsou cyklisté. Většina obyvatel, kteří nejezdí na kole, preferují rozvoj vybavenosti. V tomto případě z výsledků vyplývá, že hypotézu přijímáme. Příslušná data uvádím v křížové tabulce v příloze č. 8.

➤ **Hypotéza: Preferenci směru rozvoje cykloturistiky ovlivňuje pohlaví.**

Analýza této hypotézy ukázala, že muži preferují rozvoj cykloturistiky mnohem více, než ženy. Ženy dávají větší přednost rozvoji vybavenosti. V tomto případě z výsledků vyplývá, že tuto hypotézu přijímáme. Tabulku s daty uvádím v příloze č. 4.

➤ **Hypotéza: Spokojenost s životem v dané obci ovlivňuje věk.**

Analýzou dat bylo zjištěno, že s životem v obci jsou nejvíce spokojeni občané nad 65 let. Většina obyvatel ve věku 27-64 let je s obcí jako místem k životu také spokojena. Dále bylo také zjištěno, že skoro jedna třetina nejmladších obyvatel není s životem v obci spokojena. Z těchto výsledků nelze jednoznačně určit výsledek, ale je patrné, že tyto faktory jsou na sobě spíše nezávislé, proto lze spíše hypotézu zamítnout. Data viz příloha č. 9.

➤ **Hypotéza: Spokojenost s životem v dané obci ovlivňuje, jak jsou obyvatelé spokojeni s rozvojem obce za posledních 5 let.**

U této hypotézy analýza dat ukázala, že občané, kteří jsou spokojeni s rozvojem obce, jsou také více spokojeni s životem v obci, než občané kteří jsou spíše nespokojeni

s rozvojem obce. Někteří občané, kteří jsou s vývojem obce nespokojeni, jsou nespokojeni i s životem v obci. Z výsledků můžeme vidět, že dané veličiny jsou jistou mírou na sobě závislé a proto lze tuto hypotézu přijmout. Výsledky křížové tabulky k této hypotéze jsou v příloze č. 10.

➤ **Hypotéza: Spokojenost s vybaveností obce ovlivňuje délka života občanů v obci.**

Z analýzy křížové tabulky vyplývá, že čím déle občané v obci žijí, tím spíše jsou s vybaveností obce spokojeni. Zatímco občané, kteří v obci žijí kratší dobu, jsou spíše nespokojeni až nespokojeni s vybaveností dané obce. Tady lze jednoznačně určit, že tuto hypotézu lze přijmout. Data viz příloha č. 11.

5.6 Zhodnocení výsledků výzkumu a doporučení

Tato kapitola se zabývá shrnutím výsledků empirického výzkumu, který byl realizován v rámci praktické části této práce. V navazující části jsou navrženy možné alternativy řešení vybraných problémů v obci, vedoucích k větší míře spokojenosti.

Celkem byly získány informace od 81 respondentů, kteří se do výzkumu zapojili. Bezmála všichni tito respondenti jsou s bydlením v obci spokojeni. Velká část těchto občanů je i spokojena s tím, jak se obec rozvíjela za posledních 5 let. Nicméně občané v obci nejsou již tolik spokojeni s vybaveností obce. Více než 40 % dotazovaných je spíše nespokojeno až velmi nespokojeno s tím, jak je obec vybavena. Občané by podle provedeného průzkumu nejvíce v obci uvítali obchod se základními potravinami a lepší autobusové spojení s krajským městem Hradec Králové, do kterého většina místních obyvatel denně dojíždí. Toto zlepšení by v obci uvítala více jak polovina dotazovaných. Následně by si obyvatelé přáli v obci poštu, aby nemuseli dojíždět do vzdáleného města Třebechovice pod Orebem, pod které spádově patří. Mezi respondenty se našlo i větší množství aktivně založených obyvatel, kteří by v obci uvítali fitness služby, tzn. možnost jít si zacvičit. Větší zájem pak občané projeví také o dětské hřiště, obvodního lékaře a lékárnu, rodiny s dětmi by uvítali obecní školku.

Respondenti během průzkumu měli možnost zvážit, co v obci považují za největší problém a mohli se vyjádřit dle svého vlastního uvážení. Velká část respondentů tuto

možnost využila a některé problémy uvedla. Nejčastěji občané uváděli opět chybějící obchod s potravinami a špatné dopravní spojení s blízkými městy. Na základě průzkumu bylo zjištěno, že občany obce trápí i jiné problémy, jako např.: nedostatečný telefonní signál, volné pobíhání psů a koček a v neposlední řadě velký cyklistický provoz v letním období.

Celkově by občané obce Běleč nad Orlicí nejvíce chtěli, aby se rozvoj obce do budoucna zaměřil na rozvoj vybavenosti, která obyvatelům v obci připadá nedostačující. Tento typ rozvoje by uvítalo až 65 % dotazovaných. Dále by občané přivítali rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku. Zájem o tento typ rozvoje je způsoben tím, že v obci žije velké množství aktivních občanů, kteří běžně používají kolo jako dopravní prostředek. O rozvoj cykloturistiky projevilo zájem 22 % dotazovaných. Naproti tomu rozvoj bydlení nebyl u většiny dotazovaných hodnocen jako příliš přínosný. O tento druh rozvoje jevílo zájem pouze menší množství respondentů a to převážně obyvatelé mladšího věku do 26 let.

Na základě zjištění tohoto empirického výzkumu lze doporučit starostovi obce, aby se do budoucna zamyslel nad tím, jakou obecní vybavenost by bylo možné v obci zrealizovat adekvátně k počtu obyvatel v obci. V další části práce se pokusím nastínit konkrétní možnosti řešení problémů, které respondenti uvedli a které by mohl starosta obce aplikovat v praxi.

Bez ohledu na velikost obce, by se starosta mohl zaměřit, na problém s volně pobíhajícími psi a kočkami, či jiných zvířat v obci. Tento problém lze řešit vydáním obecní vyhlášky, kterou by muselo schválit obecní zastupitelstvo, kde by mohl být právně vyřešen zákaz pobíhání psů a dalších domácích zvířat na veřejném prostranství obce. Vyhláška může být uzpůsobena přímo obci a může stanovovat pokutu za nedodržení stanovených podmínek.

Problém, který postihuje většinu obyvatel obce, je nedostatečný telefonní signál. Tento problém lze řešit přímo s mobilními operátory. Ke zlepšení je potřeba komunikace s mobilními operátory, ale i spolupráce s ostatními starosty v okolních obcích. Je potřeba, aby starostové připomínali operátorům, že na jejich území je špatné pokrytí signálem a snažili se o aktivní spolupráci, která by vedla ke zlepšení pokrytí.

Nejvíce by občané v obci ocenili obchod s potravinami. Zřízení obchodu ale není obecní záležitostí. Obchody spadají pod soukromý sektor a jejich provoz se musí ekonomicky vyplácet. Nicméně obec může podniknout konkrétní vstřícné kroky, aby případnému zájemci, který by měl zájem zřídit obchod v obci, situaci ulehčila. Například by obec mohla nabídnout obecní prostory k provozování obchodu, za které by vlastník obchodu nemusel platit nájemné. Lze nalézt i další výhody, na které by byly ochotny přistoupit obě strany (obec i podnikatel).

Problém nedostatečného dopravního spojení s městem Hradec Králové je problém, který nemůže obec vyřešit sama. Kontrolu nad touto situací má Dopravnímu podnik města Hradec Králové, který řídí autobusovou dopravu do obce. Zároveň ale záleží na financování daného spojení ale i vytíženosti spojů, které do obce zajíždí. Podpořit městskou hromadnou dopravu do obce lze finanční podporou z krajského rozpočtu, nebo má obec možnost financovat dopravu sama. Z důvodu finanční náročnosti řešení tohoto problému je jedním z možných řešení provést nejdříve podrobnější průzkum, jaká autobusová spojení, v jakých časech a směrech by občané obce reálně využívali. Na základě analýzy těchto potřeb, včetně odhadované vytíženosti uvažovaných spojů, by bylo možné následně přijmout rozhodnutí v jakém rozsahu změny provést, aby byly nové spoje efektivně využívány samotnými občany a nedošlo ke zbytečnému plýtvání finančními prostředky.

Obecní vybavenost, která občanům v obci chybí nejvíce, lze zlepšovat různými způsoby. Jedna z alternativ, kterou by občané uvítali, je výstavba dětského hřiště. Obce mají možnost využívat dotace z programů, které mají pomáhat ke zlepšení života obyvatel. K tomuto účelu by bylo vhodné využít buď Integrovaný regionální operační program, nebo Program rozvoje venkova. Případně jsou i jiné možnosti jako například možnost zažádat o dotaci Nadaci ČEZ – projekt Oranžová hřiště, kdy prostřednictvím tohoto programu je možné financovat a podporovat výstavbu dětských hřišť. Tyto projekty a programy by obci pomohly zlepšit obecní vybavenost, o kterou občané v obci stojí. Podat žádost o dotaci je administrativně a časově velmi náročné, ale občanům v obci by výsledek jistě zpříjemnil život. Dětské hřiště by mohlo být navrženo tak, aby zapadalo do okolní přírody. Proto by bylo vhodné domluvit i spolupráci s Městskými lesy Hradec Králové, které samy v posledních letech na různých dřevěných atrakcích pro děti v blízkých lesích pracují.

Hřiště by mohlo být dřevěné, například s nějakou větší dominantní stavbou, kde by se děti vyřádili a zároveň by se mohlo jednat o místo, které by mohlo nalákat k návštěvě rodiny s dětmi, které v obci přímo nebydlí, ale pouze jezdí na výlety na kolách v okolí. Kromě lepší vybavenosti pro místní obyvatele, by se tím mohl také podpořit turistický ruch v okolí obce.

Kromě lepší vybavenosti, měli někteří občané zájem o to, aby se obec v budoucnu zaměřila na rozvoj turistického ruchu se zaměřením na cykloturistiku. Opět se jedná o věc, kterou nemůže obec řešit zcela sama, proto bych doporučila, aby se obec zapojila do akční skupiny „MAS NAD ORLICÍ.“ Tato místní akční skupina se ve svých cílech zaměřuje mimo jiných aktivit také na rozvoj turistického ruchu a cykloturistiky na svém území. Pokud by se obec aktivně zapojila v rámci tohoto sdružení, mohl by se v budoucnu některý projekt zaměřený na cykloturistiku, týkat obce Běleč nad Orlicí a přilehlého okolí.

Tyto navržené možnosti řešení jsou pouze jakýmsi doporučením, jakou cestou by se mohl starosta v případě řešení uvedených problémů a přání občanů v obci Běleč nad Orlicí vydat. Rozhodování vedení obce by mělo obecně vycházet z komplexního pohledu na dění v obci a probíhat s přihlédnutím k reálným prioritám řešení jednotlivých problémů či přání místních obyvatel. Jedním z klíčových aspektů rozhodování však zůstává oblast finančního zajištění případných projektů. Ekonomické posouzení navržených alternativ řešení nicméně nepatřilo k cílům této diplomové práce.

6 ZÁVĚR

Tématem této diplomové práce byla případová studie zaměřena na venkovskou obec Běleč nad Orlicí. Cílem bylo najít žádoucí optimální směr rozvoje pro tuto venkovskou obec a to na základě zjištění zájmů a priorit místních občanů. Práce se zaměřovala na tři hlavní rozvojové aspekty: rozvoj vybavenosti obce, rozvoj bydlení a rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku v dané lokalitě. Diplomová práce si též kladla za úkol zjistit, jak jsou občané v dané obci spokojeni.

Text byl rozdělen na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývala základními pojmy, které vytyčují teoretický rámec problematiky. Tato část práce začínala vysvětlením pojmu charakteristika venkova, vývoj, rozvoj a obnova venkova. Dále se zabývala charakteristikou pojmu obec, rozvojem regionů a také vysvětlovala možnosti financování rozvoje venkova, včetně bližšího vymezení fondů Evropské unie, které mohou obce využívat k financování svého rozvoje. V teoretické části byly analyzovány rozvojové možnosti v Královehradeckém kraji se zaměřením na rozvoj bydlení, vybavenosti a turistického ruchu se zaměřením na cykloturistiku v blízkém okolí. Kraj byl pro analýzu vybrán s ohledem na umístění zkoumané obce Běleč nad Orlicí, nedaleko krajského města Hradec Králové.

Diplomová práce přibližuje život ve venkovské obci Běleč nad Orlicí od historie vývoje obce přes složení obyvatel, vybavenosti obce, až po budoucí možnosti rozvoje této obce.

Na základě sociologického průzkumu, který byl v této případové studii proveden, bylo zjištěno, že občané jsou s bydlením v této obci spokojeni. Částečná nespokojenost je však v oblasti vybavenosti obce. Tento fakt byl potvrzen i tím, že většina obyvatel by uvítala do budoucna právě rozvoj vybavenosti obce. Nejvíce by občané podle výsledků průzkumu uvítali obchod se základními potravinami, lepší autobusové spojení s blízkým městem Hradec Králové a pro děti například nové dětské hřiště. Občané vnímají i jiné problémy, které by bylo potřeba zlepšit, jako např.: špatné pokrytí telefonním signálem, nebo volné pobíhání zvířat po obci. Menší podporu má mezi obyvateli obce rozvoj turistického ruchu se zaměřením na cykloturistiku, nicméně dle průzkumu v obci žije mnoho obyvatel, kteří žijí aktivním způsobem života a kolo jako dopravní prostředek

využívají často. Poslední možnost rozvoje, kterou mohli občané zvolit, byl rozvoj bydlení. O tento druh rozvoje občané v obci neprojevíli velký zájem. Zájem o tento druh rozvoje, kterým by se obec mohla v budoucnu více ubírat, byl především u obyvatel do 26 let.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Bibliografie

1. BERAN, Václav a Petr DLASK. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2005, 323 s. ISBN 80-200-1201-X.
2. BINEK, Jan. *Synergie ve venkovském prostoru: paradoxy rozvoje venkova: kritické zhodnocení bariér, nástrojů a šancí rozvoje venkova*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2011, 63 s. ISBN 978-80-904308-6-0.
3. BINEK, J. a kol. *Synergie v rozvoji venkova: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2009. ISBN 978-80-904308-0-8.
4. *Cykloturistika*. České Budějovice: Vydalo nakladatelství TERRA pro Krajský úřad Jihočeského kraje, 2007, 23 s. Jihočeský kraj.
5. ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Vyd. 1. Praha: Credit, 2004, 162 s. ISBN 80-213-1157-6.
6. HASPROVÁ, Olga, Helena JÁČOVÁ a Jaroslava SYROVÁTKOVÁ. *Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů: studie 5*. Vyd. 1. V Liberci: Technická univerzita, 2009, 153 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7372-555-6.
7. HOLEČEK, Jan. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2009, 74 s. ISBN 978-80-904308-2-2.
8. HUDEČKOVÁ, Helena, Michal LOŠTÁK a Adéla ŠEVČÍKOVÁ. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2005, 189 s. ISBN 80-213-1413-3.
9. KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074787348.
10. MAJEROVÁ, et al. *Český venkov 2000: Základní údaje*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2000. 150 s. ISBN 80-213-0915-6.
11. MAJEROVÁ, Věra. *Sociologie venkova a zemědělství*. 4. vyd. přeprac. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2003, 246 s. obr. příl. ISBN 80-213-0651-3.
12. MAŘÍKOVÁ H., Linhart, J. Petrussek, M a kol. *Velký sociologický slovník*. 2, P-Ž. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5

13. MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, 190 s. Příručky pro praxi a studium veřejné správy. ISBN 80-86199-23-1.
14. *Metodická příručka pro obce v oblasti bydlení*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 1998, 71 s.
15. ONDRÁČEK, Jan; HŘEBÍČKOVÁ, Sylva. *Cykloturistika*. 1. vyd. Masarykova univerzita, 2007, 123 s. ISBN 978-802-1044-432.
16. RYDVALOVÁ, Petra a Miroslav ŽIŽKA. *Metodika identifikace dynamiky hospodářského rozvoje obcí: s osvědčením č. 03-ÚÚR-259-2011/01-WD-30-07-1 o uznání uplatněné certifikované metodiky v souladu s podmínkami Rady pro výzkum, vývoj a inovace*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011, 22 s. ISBN 978-80-7372-761-1.
17. SLEPIČKA, Alois. *Přeměny venkova: (venkov našeho věku)*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1989, 387 s. ISBN 80-205-0019-7.
18. SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město: lidé, sídla, krajina*. Nakladatelství Svoboda, 1981.
19. SMRŽOVÁ, Milena. *Rozvoj venkova - Chlum u Třeboně*. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008. Vedoucí práce Ing. Jana Krbová Ph.D.
20. SVOBODOVÁ, Hana. *Synergie ve venkovském prostoru*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2011, 113 s. ISBN 978-80-904308-8-4.
21. ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra a kol. *Koncepce bytové politiky pro středně velká a malá města*. Hradec Králové: [Civitas per populi], 2006. 200 s. ISBN 80-903813-0-8.
22. TOTH, Petr. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 127 s. ISBN 978-80-7380-491-6.

Zákony

1. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 2 odst. 2)
2. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (§3 odst.1, §4 odst.1)
3. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 16 odst. 1)
4. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 36 odst. 1)
5. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (§ 35 odst. 2)
6. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Internetové dokumenty

1. Běleč nad Orlicí – oficiální internetové stránky [online][cit. 2016-06-06]. Dostupný z www: <<http://belec.trebechovicko.cz/z-historie-obce/d-3069/p1=6651>>.
2. Běleč nad Orlicí – oficiální internetové stránky [online][cit. 2016-06-06]. Dostupný z www: <<http://belec.trebechovicko.cz/z-historie-obce/d-3069/p1=6651>>.
3. Bytová výstavba v Královéhradeckém kraji a jeho okresech v roce 2015 [online] [cit. 2016-09-13], dostupné z www: <<https://www.czso.cz/csu/xh/bytova-vystavba-v-kralovehradeckem-kraji-a-jeho-okresech-v-roce-2015>>.
4. Česko jede: Cykloturistika v Královéhradeckém kraji [online][cit. 2016-09-04]. Dostupné z www: <<http://www.ceskojede.cz/rubriky/kraje-cr/kralovehradecky/>>.
5. ČSÚ - Nejnovější údaje: Královéhradecký kraj. [online][cit. 2016-02-13] Dostupné z www: <<https://www.czso.cz/csu/xh/1-xh>>.
6. ČSÚ - Charakteristika kraje. [online][cit. 2016-02-13] Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje>.
7. Evropské strukturální a investiční fondy [online] [cit. 2016-09-13], dostupné z www: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>>.
8. MAS NAD ORLICÍ / Pomáháme rozvoji v regionu [online][cit. 2016-06-06]. Dostupný z www:<<http://www.nadorlici.cz/uzemi.html>>.
9. Nadregionální strategie KHK v oblasti cyklo. [online][cit. 2016-02-13]. Dostupný z www: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/regionalni-rozvoj/cyklodoprava/Aktualizace-strategie-NS-KHK-2016.pdf>>.
10. Strategický plán LEADER [pdf dokument][cit. 2016-06-06]. Dostupný z www: <http://www.nadorlici.cz/files/fiche_spl/_dalsi_3strategie_mas_soubory_splno.pdf>.
11. SVOBODOVÁ, Hana. Úvod do geografie venkova. 2014. Skripta. Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity. Dostupné z www: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js14/g_venkov/web/skripta/geografie-venkova-skripta.pdf>.

12. PERLÍN, R.. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*, 115, č. 2, s. 161–187 dostupné z www: <<http://geography.cz/sbornik/clanky-z-casopisu-geografie-20102-166/>>.
13. PERLÍN R. Rozvojové priority podle typů venkova, [pdf dokument] [cit. 2016-06-02] dostupné z www: <<http://geography.cz/wp-content/uploads/2011/02/3-perlin-rozvojove-priority-podle-typu-venkova1.pdf>>.
14. PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. [pdf dokument][cit. 2016-06-02] Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/odbor/reforma/perlin.pdf>>.
15. Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2016, [cit. 2016-06-02] Dostupný z www: <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>>.
16. Postavení venkova v Královéhradeckém kraji [pdf dokument] [cit. 2016-06-02] dostupné z www: <<https://www.czso.cz/documents/10180/20565927/52136109.pdf/4174ce36-8dd9-4218-98ff-c9cd21fb984d?version=1.0>>.
17. Územní plán Běleč nad Orlicí [pdf dokument][cit. 2016-06-06]. Dostupný z www: <http://belec.trebechovicko.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=193&id_dokumenty=22974>.
18. Věkové složení obyvatel v obcích [online][cit. 2016-06-06]. Dostupný z www: <https://www.czso.cz/csu/xh/vekove_slozeni_obyvatel_v_obcich> platnost k 31.12.2015

8 PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník – Možnosti rozvoje obce Běleč nad Orlicí.....	84
Příloha č. 2 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X Jaký je Váš věk?.....	86
Příloha č. 3 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X Kolik let v obci bydlíte?.....	87
Příloha č. 4 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X Jste muž, nebo žena?.....	87
Příloha č. 5 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X Počet členů žijících ve Vaší domácnosti?.....	88
Příloha č. 6 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X Jaké je Vaše postavení?.....	88
Příloha č. 7 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X Jak jste spokojen/a s Vaší obcí jako místem k životu?.....	89
Příloha č. 8 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X Jezdíte na jízdním kole?.....	90
Příloha č. 9 Crosstabs: Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu? X Jaký je Váš věk?.....	91
Příloha č. 10 Crosstabs: Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu? X Jste spokojen/a s rozvojem obce za posledních 5 let?.....	92
Příloha č. 11 Crosstabs: Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu? X Kolik let v obci bydlíte?.....	93
Příloha č. 12 Územní plán Běleč nad Orlicí.....	94
Příloha č. 13 Cyklostezky a turistické trasy v okolí obce Běleč nad Orlicí.....	95

Možnosti rozvoje obce Běleč nad Orlicí

Vážení občané,

prosím o vyplnění dotazníku na téma rozvojových možností obce Běleč nad Orlicí. Získané informace budou využity k diplomové práci.

Dotazník je anonymní a je určen obyvatelům starším 15 let s trvalým pobytem v obci Běleč nad Orlicí. Velmi děkuji za Váš čas při vyplnění dotazníku.

Zodpovězení většiny otázek vyžaduje zakroužkování jedné odpovědi, pouze u otázky č. 4 můžete zakroužkovat libovolný počet odpovědí.

U některých otázek je prostor pro Vaše osobní vyjádření k danému tématu.

Bc. Kristýna Mervartová

Dotazníkové otázky:

1) Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu?

1. velmi spokojen/a
2. mírně spokojen/a
3. mírně nespokojen/a
4. velmi nespokojen/a

2) Jste spokojen/a s rozvojem obce za posledních 5 let?

1. velmi spokojen/a
2. spíše spokojen/a
3. spíše nespokojen/a
4. velmi nespokojen/a

3) Jste spokojen/a s tím jak je Vaše obec vybavena?

1. velmi spokojen/a
2. spíše spokojen/a
3. spíše nespokojen/a
4. velmi nespokojen/a

4) Když byste si mohl/a vybrat, kterou z těchto uvedených možností obecní vybavenosti byste do obce uvítal/a? (můžete zakroužkovat libovolný počet možností)

1. škola
2. školka
3. kulturní/společenský dům
4. koupaliště
5. obchod s potravinami
6. obvodní lékař
7. zubní lékař
8. lepší autobusové spojení s městem Hradec Králové
9. restaurace
10. cukrárna/kavárna
11. dětské hřiště
12. pošta
13. lékárna
14. dům s pečovatelskou službou pro seniory
15. kosmetické služby (kadeřnice, pedikérka)
16. fitness služby (cvičení pro ženy i muže)
17. jiné, v tomto případě prosím napište:.....

.....

5) Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce?

1. rozvoj bydlení
2. rozvoj vybavenosti
3. rozvoj cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku

6) Jezdíte na jízdním kole?

1. ano
2. příležitostně
3. ne

7) Jste muž, nebo žena?

1. muž
2. žena

8) Jaký je Váš věk?

1. 15 - 26 let
2. 27 - 45 let
3. 46 - 64 let
4. 65 a více let

9) Kolik let v obci bydlíte?

1. 0 - 10 let
2. 11 - 20 let
3. 21 a více let

10) Jaké je Vaše postavení?

1. zaměstnaný/podnikatel
2. nezaměstnaný
3. student
4. důchodce
5. jiné, v tomto případě prosím vypište:.....

.....

11) Počet členů žijících ve Vaší domácnosti?

1. 1-2 členové
2. 3-4 členové
3. 5 a více členů

12) Prosím vypište, co považujete za největší problém ve Vaší obci:

.....

.....

.....

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Vyplněný dotazník prosím předejte osobě, od které jste dotazník obdržel/a.

Příloha č. 2 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X
Jaký je Váš věk?

			8. věková kategorie				Total
			15-26	27-45	46-64	65 a více	
5. směr rozvoje	rozvoj bydlení	Count % within 8. věková kategorie	4 22,2%	3 9,7%	3 15,0%	0 0,0%	10 12,3%
	rozvoj vybavenosti	Count % within 8. věková kategorie	7 38,9%	22 71,0%	12 60,0%	12 100,0%	53 65,4%
	rozvoj cestovního ruchu	Count % within 8. věková kategorie	7 38,9%	6 19,4%	5 25,0%	0 0,0%	18 22,2%
Total		Count % within 8. věková kategorie	18 100,0%	31 100,0%	20 100,0%	12 100,0%	81 100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 3 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X
Kolik let v obci bydlíte?

			9. délka života v obci			Total
			do 10 let	11-20 let	nad 20 let	
5. směr rozvoje	rozvoj bydlení	Count % within 9. délka života v obci	4 14,3%	5 18,5%	1 3,8%	10 12,3%
	rozvoj vybavenosti	Count % within 9. délka života v obci	18 64,3%	14 51,9%	21 80,8%	53 65,4%
	rozvoj cestovního ruchu	Count % within 9. délka života v obci	6 21,4%	8 29,6%	4 15,4%	18 22,2%
Total		Count % within 9. délka života v obci	28 100,0%	27 100,0%	26 100,0%	81 100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 4 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X
Jste muž, nebo žena?

			7. pohlaví		Total
			muž	žena	
5. směr rozvoje	rozvoj bydlení	Count % within 7. pohlaví	5 12,2%	5 12,5%	10 12,3%
	rozvoj vybavenosti	Count % within 7. pohlaví	24 58,5%	29 72,5%	53 65,4%
	rozvoj cestovního ruchu	Count % within 7. pohlaví	12 29,3%	6 15,0%	18 22,2%
Total		Count % within 7. pohlaví	41 100,0%	40 100,0%	81 100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 5 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X
Počet členů žijících ve Vaší domácnosti?

			11. počet členů domácnosti			Total
			1-2 členové	3-4 členové	5 a více členů	
5. směr rozvoje	rozvoj bydlení	Count	3	7	0	10
		% within 11. počet členů domácnosti	13,6%	13,2%	0,0%	12,3%
	rozvoj vybavenosti	Count	15	34	4	53
		% within 11. počet členů domácnosti	68,2%	64,2%	66,7%	65,4%
	rozvoj cestovního ruchu	Count	4	12	2	18
		% within 11. počet členů domácnosti	18,2%	22,6%	33,3%	22,2%
Total		Count	22	53	6	81
		% within 11. počet členů domácnosti	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 6 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X
Jaké je Vaše postavení?

			10. postavení					Total
			0	zaměstnaný/podnikatel	nezaměstnaný	student	důchodce	
5. směr rozvoje	rozvoj bydlení	Count	0	4	2	4	0	10
		% within 10. postavení	0,0%	8,5%	28,6%	28,6%	0,0%	12,3%
	rozvoj vybavenosti	Count	1	33	3	4	12	53
		% within 10. postavení	100,0%	70,2%	42,9%	28,6%	100,0%	65,4%
	rozvoj cestovního ruchu	Count	0	10	2	6	0	18
		% within 10. postavení	0,0%	21,3%	28,6%	42,9%	0,0%	22,2%
Total		Count	1	47	7	14	12	81
		% within 10. postavení	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 7 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X
 Jak jste spokojen/a s Vaší obcí jako místem k životu?

			1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu				Total
			velmi spokojen/a	spíše spokojen/a	spíše nespokojen/a	velmi nespokojen/a	
5. směr rozvoje	rozvoj bydlení	Count % within 1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu	7 17,5%	2 6,1%	0 0,0%	1 50,0%	10 12,3%
	rozvoj vybavenosti	Count % within 1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu	27 67,5%	23 69,7%	2 33,3%	1 50,0%	53 65,4%
	rozvoj cestovního ruchu	Count % within 1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu	6 15,0%	8 24,2%	4 66,7%	0 0,0%	18 22,2%
Total		Count % within 1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu	40 100,0%	33 100,0%	6 100,0%	2 100,0%	81 100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 8 Crosstabs: Jaký směr rozvoje obce do budoucna byste z těchto tří možností preferovali nejvíce? X
Jezdíte na jízdním kole?

			6. používání jízdního kola			Total
			ano	příležitostně	ne	
5. směr rozvoje	rozvoj bydlení	Count % within 6. používání jízdního kola	4 8,3%	5 20,8%	1 11,1%	10 12,3%
	rozvoj vybavenosti	Count % within 6. používání jízdního kola	27 56,3%	18 75,0%	8 88,9%	53 65,4%
	rozvoj cestovního ruchu	Count % within 6. používání jízdního kola	17 35,4%	1 4,2%	0 0,0%	18 22,2%
Total		Count % within 6. používání jízdního kola	48 100,0%	24 100,0%	9 100,0%	81 100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 9 Crosstabs: Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu? X Jaký je Váš věk?

			8. věková kategorie				Total
			15-26	27-45	46-64	65 a více	
1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu	velmi spokojen/a	Count % within 8. věková kategorie	5 27,8%	17 54,8%	10 50,0%	8 66,7%	40 49,4%
	spíše spokojen/a	Count % within 8. věková kategorie	8 44,4%	13 41,9%	9 45,0%	3 25,0%	33 40,7%
	spíše nespokojen/a	Count % within 8. věková kategorie	4 22,2%	1 3,2%	1 5,0%	0 0,0%	6 7,4%
	velmi nespokojen/a	Count % within 8. věková kategorie	1 5,6%	0 0,0%	0 0,0%	1 8,3%	2 2,5%
Total		Count % within 8. věková kategorie	18 100,0%	31 100,0%	20 100,0%	12 100,0%	81 100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 10 Crosstabs: Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu? X Jste spokojen/a s rozvojem obce za posledních 5 let?

			2. spokojenost s rozvojem obce za 5 let				Total
			velmi spokojen/a	spíše spokojen/a	spíše nespokojen/a	velmi nespokojen/a	
1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu	velmi spokojen/a	Count % within 2. spokojenost s rozvojem obce za 5 let	11 84,6%	23 42,6%	6 50,0%	0 0,0%	40 49,4%
	spíše spokojen/a	Count % within 2. spokojenost s rozvojem obce za 5 let	2 15,4%	28 51,9%	3 25,0%	0 0,0%	33 40,7%
	spíše nespokojen/a	Count % within 2. spokojenost s rozvojem obce za 5 let	0 0,0%	3 5,6%	3 25,0%	0 0,0%	6 7,4%
	velmi nespokojen/a	Count % within 2. spokojenost s rozvojem obce za 5 let	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 100,0%	2 2,5%
Total		Count % within 2. spokojenost s rozvojem obce za 5 let	13 100,0%	54 100,0%	12 100,0%	2 100,0%	81 100,0%

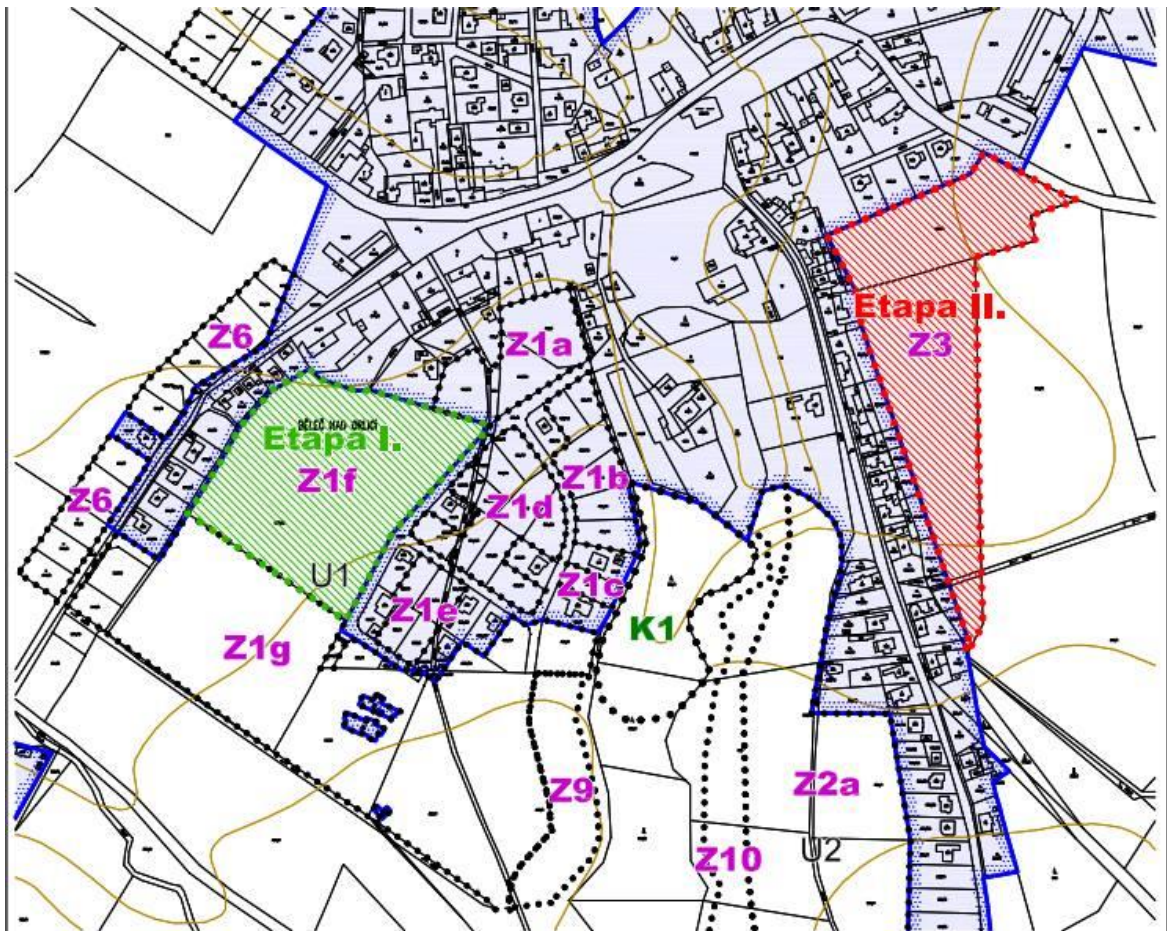
Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 11 Crosstabs: Jak jste spokojen/a s Vaší obcí, jako místem k životu? X Kolik let v obci bydlíte?

			9. délka života v obci			Total
			do 10 let	11-20 let	nad 20 let	
1. spokojenost s obcí, jako s místem k životu	velmi spokojen/a	Count % within 9. délka života v obci	12 42,9%	11 40,7%	17 65,4%	40 49,4%
	spíše spokojen/a	Count % within 9. délka života v obci	13 46,4%	13 48,1%	7 26,9%	33 40,7%
	spíše nespokojen/a	Count % within 9. délka života v obci	2 7,1%	3 11,1%	1 3,8%	6 7,4%
	velmi nespokojen/a	Count % within 9. délka života v obci	1 3,6%	0 0,0%	1 3,8%	2 2,5%
Total		Count % within 9. délka života v obci	28 100,0%	27 100,0%	26 100,0%	81 100,0%

Zdroj: zpracováno v programu SPSS

Příloha č. 12 Územní plán Běleč nad Orlicí

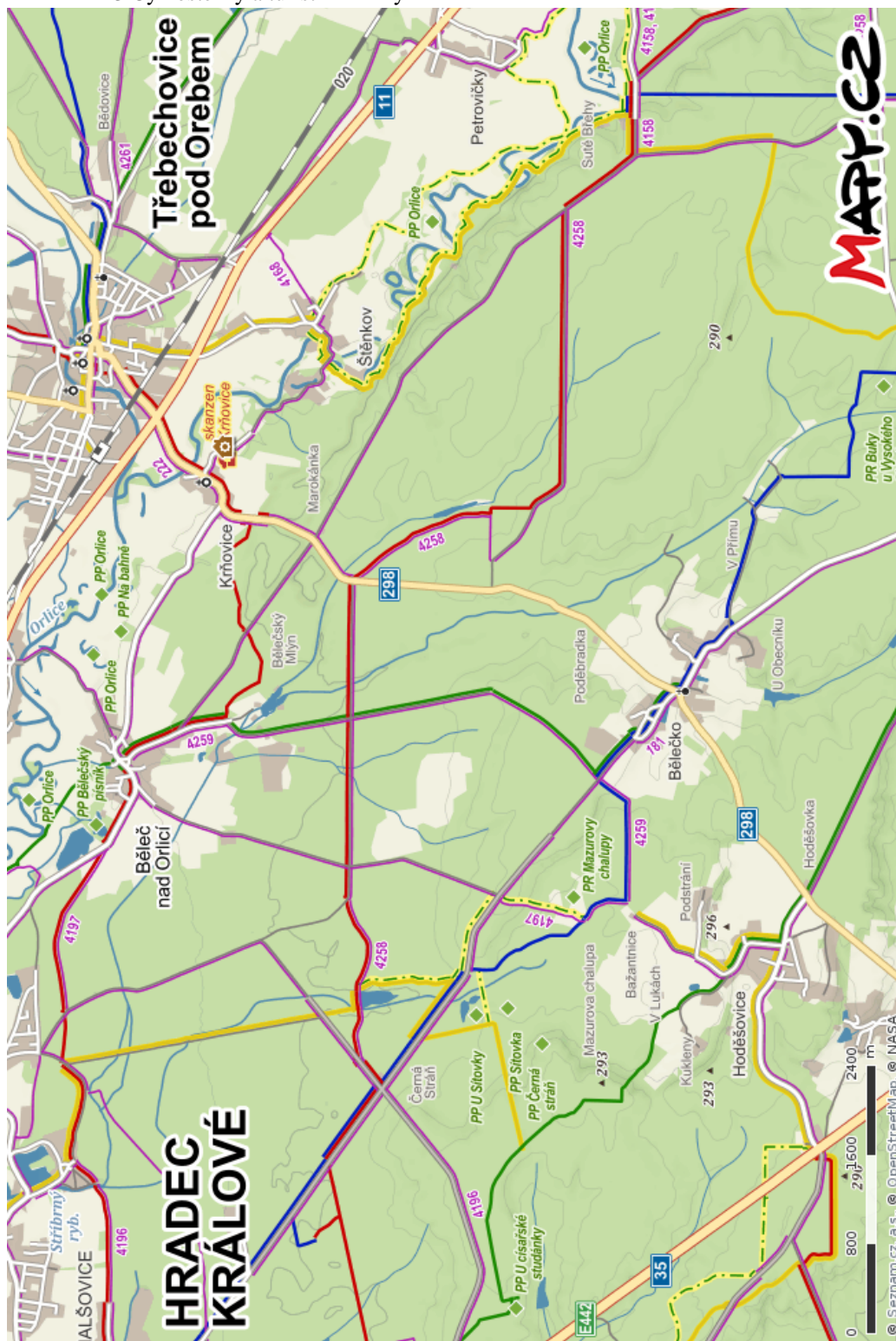

LEGENDA:

PLOCHY STABILIZOVANÉ	PLOCHY ZMĚNY	ÚZEMNÍ REZERVA	
			HRANICE ÚZEMNÍCH JEDNOTEK
			Hranice zastavěného území k 24. 5. 2016
			Hranice zastavitelných ploch (Z)
			Etapa I.
			Etapa II. (zastavění plochy Z3 je podmíněno minimálně 50 % realizací plochy Z1f)

Zdroj: http://belec.trebechovicko.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=193&id_dokumenty=23016

Příloha č. 13 Cyklostezky a turistické trasy v okolí obce Běleč nad Orlicí

Zdroj: <https://mapy.cz/turisticka?x=15.9542148&y=50.1715965&z=13&l=0>